

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2020/21:MJU22

Utfodring av vilt

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändring i jaktlagen. Förslaget i propositionen gör det möjligt att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Förslaget innebär att länsstyrelsen i enskilda fall ska kunna besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom. Beslut om förbud eller villkor ska avse ett visst begränsat område och gälla för en begränsad tid. Regeringen föreslås vidare få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vad förbud mot och villkor för utfodring får omfatta. Det föreslås även regler om överklagande och tillsyn.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

Utskottet föreslår fyra tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden.

Tillkännagivandena rör följande frågor:

- Det bör göras en utvärdering under nästa mandatperiod av lagändringarnas konsekvenser.
- Beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget bör fattas för tre år i taget.
- Det bör göras en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden.
- Kommittédirektiven för utredningen om en ny renkötsellagstiftning bör kompletteras.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden. I betänkandet finns 25 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L). I tre av reservationerna (S, V, L MP), (S, V, L, MP) och (S, V, MP) föreslås att riksdagen inte ska göra något tillkännagivande.

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:183 Utfodring av vilt.

Cirka 20 yrkanden i följdmotioner.

Cirka 80 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet.....	10
Ärendet och dess beredning.....	10
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	10
Utskottets överväganden.....	11
Utfodring av vilt.....	11
Generellt förbud mot utfodring.....	17
Överenskommelser om utfodring.....	18
Begränsning av regleringen till att gälla enbart klövvilt.....	20
Utfodring vid smittorisk.....	22
Vägledning och nationella riktlinjer.....	23
Kompletterande regler för utfodring.....	25
Utvärdering.....	26
Vissa frågor om vildsvin.....	28
Det allmänna uppdraget.....	32
Nationella Viltolycksrådet.....	36
Viltvårdsmyndighet.....	38
Jaktregler.....	41
Blyammunition.....	48
Jakt och renskötsel.....	51
Motioner som bereds förenklat.....	56
Reservationer.....	57
1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (M).....	57
2. Alternativ till lagstiftning för minskning av skador orsakade av vilt, punkt 2 (M).....	58
3. Generellt förbud mot utfodring, punkt 3 (V).....	59
4. Överenskommelser om utfodring, punkt 4 (SD).....	60
5. Begränsning av regleringen till att gälla enbart klövvilt, punkt 5 (SD, C, KD).....	61
6. Utfodring vid smittorisk, punkt 6 (SD, KD).....	61
7. Utfodring vid smittorisk, punkt 6 (L).....	62
8. Generella regler om utfodring, punkt 7 (C, KD).....	63
9. Generella regler om utfodring, punkt 7 (V).....	63
10. Vägledning, punkt 8 (C).....	64
11. Vägledning, punkt 8 (L).....	64
12. Kompletterande regler för utfodring, punkt 9 (SD).....	65
13. Beredskap för ytterligare åtgärder, punkt 11 (L).....	66
14. Vissa frågor om vildsvin, punkt 12 (L).....	67
15. Jakt- och viltvårdsuppdraget, punkt 13 (M, SD, KD).....	68
16. Utbetalningar från viltvårdsfonden, punkt 14 (S, V, L, MP).....	68
17. Bidrag till organisationer ur viltvårdsfonden, punkt 15 (S, V, L, MP).....	69
18. Nationella Viltolycksrådet, punkt 16 (M).....	70
19. Viltvårdsmyndighet, punkt 17 (M, SD, KD).....	70
20. Jaktregler, punkt 18 (M).....	71
21. Blyammunition, punkt 19 (M, KD).....	72
22. Blyammunition, punkt 19 (C).....	72

23. Blyammunition, punkt 19 (L)	73
24. Jakt och renskötsel, punkt 20 (S, V, MP)	74
25. Jakt och renskötsel, punkt 20 (L)	75
Särskilda yttranden	76
1. Viltvårdsmyndighet, punkt 17 (C)	76
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (M)	76
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (SD)	76
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (C)	76
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (KD)	76
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (L)	77
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	78
Propositionen	78
Följdmotionerna	78
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	80
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	89
<i>Bilaga 3</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	91

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:183 och avslår motion

2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 1 (M)

2. Alternativ till lagstiftning för minskning av skador orsakade av vilt

Riksdagen avslår motion

2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 2 och 3.

Reservation 2 (M)

3. Generellt förbud mot utfodring

Riksdagen avslår motion

2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 3 (V)

4. Överenskommelser om utfodring

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 17 och

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Reservation 4 (SD)

5. Begränsning av regleringen till att gälla enbart klövvilt

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 20,

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 2 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 5 (SD, C, KD)

6. Utfodring vid smittorisk

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 2,

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 4.

Reservation 6 (SD, KD)

Reservation 7 (L)

7. Generella regler om utfodring

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 2,

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 4 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 3.

Reservation 8 (C, KD)

Reservation 9 (V)

8. Vägledning

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 3 och

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 3.

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (L)

9. Kompletterande regler för utfodring

Riksdagen avslår motion

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 8.

Reservation 12 (SD)

10. Utvärdering av ändringarna i jaktlagen

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utvärdering av lagändringarnas konsekvenser under nästa mandatperiod och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 1 i denna del,

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9,

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 1 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 1.

11. Beredskap för ytterligare åtgärder

Riksdagen avslår motion

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 1 i denna del.

Reservation 13 (L)

12. Vissa frågor om vildsvin

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2407 av Monica Haider (S) och

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 17, 28 och 29.

Reservation 14 (L)

13. Jakt- och viltvårdsuppdraget

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 29,

2020/21:746 av Helén Pettersson (S) och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 i denna del.

Reservation 15 (M, SD, KD)

14. Utbetalningar från viltvårdsfonden

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget bör fattas för tre år i taget och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 37,

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 2 och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 i denna del,
bifaller delvis motion

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 30 och
avslår motion

2020/21:1991 av Monica Haider (S).

Reservation 16 (S, V, L, MP)

15. Bidrag till organisationer ur viltvårdsfonden

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 38.

Reservation 17 (S, V, L, MP)

16. Nationella Viltolycksrådet

Riksdagen avslår motion

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 18 (M)

17. Viltvårdsmyndighet

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 35,

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2,

2020/21:892 av Per Åsling (C),

2020/21:1826 av Sten Bergheden (M),

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 3,

2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 18 och 19 samt

2020/21:3344 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 9.

Reservation 19 (M, SD, KD)

18. Jaktregler

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:947 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2020/21:1695 av Erik Ottosson (M) yrkande 6,

2020/21:2509 av Helén Pettersson (S),
2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 27 och 28,
2020/21:3064 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1–4,
2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 och
2020/21:3560 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 20 (M)

19. Blyammunition

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,
2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 14,
2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 9,
2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11 och
2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 21 (M, KD)

Reservation 22 (C)

Reservation 23 (L)

20. Jakt och renkötsel

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att komplettera kommittédirektiven för utredningen om en ny renkötsellagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 33 och 34,
2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 36,
2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6 och
2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3 och
avslår motion
2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 24 (S, V, MP)

Reservation 25 (L)

21. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 juni 2021

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Jessica Rosencrantz (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Betty Malmberg (M), Malin Larsson (S), Nina Lundström (L), Staffan Eklöf (SD), Markus Selin (S), Yasmine Eriksson (SD), Kjell-Arne Ottosson (KD), Lorentz Tovatt (MP), Jon Thorbjörnson (V) och Peter Helander (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2020/21:183 Utfodring av vilt. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet. Med anledning av propositionen har sex motioner väckts med sammanlagt 25 yrkanden. I betänkandet behandlar utskottet även ca 80 motionsyrkanden om jakt och viltvård från allmänna motionstiden 2020/21. Ett antal av dessa yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 3.

Vid utskottets sammanträde den 25 maj 2021 informerade miljö- och klimatminister Per Bolund och representanter för Kemikalieinspektionen om arbetet med begränsningar av bly i ammunition.

Vid utskottets sammanträde den 15 juni 2021 informerade landsbygdsminister Jennie Nilsson om utredningen En ny renkötsellagstiftning – det samiska folkets rätt till renkötsel, jakt och fiske.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen ändringar i jaktlagen (1987:259) som gör det möjligt att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Förslaget innebär att länsstyrelsen i enskilda fall ska kunna besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom. Beslut om förbud eller villkor ska avse ett visst begränsat område och gälla för en begränsad tid. Regeringen föreslås vidare få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vad förbud mot och villkor för utfodring får omfatta.

Enligt förslaget ska länsstyrelsen utöva tillsyn över att beslut om förbud och villkor följs och ha befogenhet att besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för att besluten ska följas. Länsstyrelsens förelägganden ska få förenas med vite.

Det ska vara möjligt att överklaga beslut om förbud mot och villkor för utfodring till allmän förvaltningsdomstol. Även länsstyrelsens förelägganden ska kunna överklagas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

Utskottets överväganden

Inledning

Betänkandet är disponerat så att utskottet inleder med att behandla regeringens lagförslag. Därefter behandlar utskottet motioner som innehåller förslag om tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknyter till lagförslagen, och efter det behandlas motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2020/21.

Utfodring av vilt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259). Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att propositionen ska avslås. Riksdagen avslår även motionsyrkanden om alternativ till lagstiftning när det gäller minskning av skador orsakade av vilt.

Jämför reservation 1 (M).

Bakgrund

Den svenska vildsvinsstammen har vuxit från några hundra individer under 1980-talet till uppskattningsvis 300 000 individer 2020. Vildsvinen har numera etablerat sig i nästan hela södra och mellersta Sverige upp till och med Gävleborgs län. Det finns även sporadiska rapporter om vildsvin längre norrut. Under jaktåret 2019/20 sköts drygt 146 000 djur. Trots en omfattande jakt har nettotillväxten tidigare uppskattats till omkring 30 procent per år, vilket motsvarar en fördubbling av antalet vildsvin på tre år. Den höga tillväxttakten är unik och skiljer vildsvin från annat klövvilt. Förklaringen är att vildsvin har en hög reproduktiv förmåga med många ungar per år.

För 2015 beräknades kostnaden för vildsvinsskador i jordbruket till mer än 1 miljard kronor för hela landet enligt rapporten Wild boars and farming in Sweden – an assessment of the costs (SLU 2016:10). Utöver skador på jordbruk orsakar vilt också skador på annan egendom, såsom skog, hustomter och golfbanor. Viltet är också inblandat i ett stort antal trafikolyckor. Enligt statistik från Nationella Viltolycksrådet har antalet viltolyckor ökat under de senaste fem åren, och vildsvin är i ökande grad inblandade i olyckorna. Enligt uppgift från Naturvårdsverket har den totala kostnaden för viltolyckor fördubblats på fem år och uppgick 2018 till 5 miljarder kronor, varav 1 miljard kronor avser spårbunden trafik. Vildsvinsolyckornas kostnader är nu lika stora som älgolyckornas.

Utfodring av vilt kan ha i huvudsak tre olika syften: antingen att avleda viltet, att jaga viltet eller att stödja viltet. Härutöver kan utfodring ske i viltskådnings syfte. Avledande utfodring går ut på att försöka locka bort vilt från exempelvis åkrar med växande gröda eller skogsplanteringar som behöver skyddas från viltangrepp. Vid jakt kan foder användas som lockbete. Dessa lockbeten kallas åtlar och anses vara särskilt viktiga för att man ska kunna bedriva en effektiv jakt på vildsvin. Stödjande utfodring innebär att foder tillförs naturen för att gynna viltet. Traditionellt har detta främst gjorts under vintern när den naturliga födan är begränsad. Det förekommer att jakträttshavare utfodrar vilt med stora mängder foder för att förbättra jaktmöjligheterna. Under senare år har utfodring, främst av klövvilt, blivit vanligare. Till skillnad från tidigare, då stödjande utfodring endast skedde utanför den s.k. vegetationsperioden, sker utfodring numera året runt, dvs. även när det finns gott om naturlig föda att tillgå. Även om födan i sig inte är skadlig kan utfodring leda till problem. Utfodring leder till att vilt samlas på vissa platser och håller sig kvar i närheten. Om dessa platser ligger i anslutning till trafikerade vägar eller om viltet behöver korsa sådana vägar för att ta sig till utfodringsplatserna ökar riskerna för trafikolyckor. På motsvarande sätt ökar risken för viltskador på jordbruk och skogsbruk i närheten av utfodringsplatserna.

Tidigare behandling

Ett förslag till reglering av utfodring av vilt lades fram för riksdagen den 14 juli 2016 i propositionen Vildsvin och viltskador (prop. 2015/16:199). Riksdagen beslutade den 26 oktober 2016 att avslå förslaget. Samtidigt tillkännagav riksdagen att regeringen borde återkomma med nya lagförslag i frågan (bet. 2016/17: MJU4, rskr. 2016/17:26). Det förslag som hade lagts fram i propositionen innebar att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skulle få meddela föreskrifter om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn. Vidare skulle den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att i enskilda fall besluta om undantag från förbud mot utfodring av vilt. Enligt propositionen skulle det föreslagna bemyndigandet kunna användas för att i förordning eller myndighetsföreskrifter meddela föreskrifter om ett allmänt förbud mot utfodring av vilt som inte hålls i hägn under vegetationsperioden. I en sådan författning skulle vissa former av utfodring kunna vara generellt undantagna. Härutöver skulle det vara möjligt för länsstyrelserna att i enskilda fall besluta om ytterligare undantag från förbudet.

Enligt riksdagen var förslaget i propositionen för långtgående. Riksdagen ansåg att en reglering inte borde formuleras som ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag. I stället borde det finnas möjlighet att i enskilda fall meddela förbud när andra lösningar inte är möjliga eller när det går att påvisa en påtaglig skada. Ett förbud borde kunna begränsas till att endast omfatta ett visst område. Det borde också kunna vara

tidsbegränsat. Vidare ansåg riksdagen att det framför allt är felaktig och överdriven utfodring av klövvilt som bör regleras.

Propositionen

I propositionen framförs att viltet årligen orsakar omfattande skador på jord- och skogsbruket. Vilt är också i stor omfattning inblandat i trafikolyckor. Jakt är det enskilt viktigaste verktyget för att reglera stammarna av klövvilt och för att förhindra trafikolyckor och skador på grödor. Även om utfodringens betydelse för ökningen av viltstammarna inte är helt klarlagd bedömer regeringen, med hänsyn till att utfodring ökar överlevnaden och reproduktionen hos viltet, att en omfattande utfodring kan försvåra regleringen av viltstammarna. Utfodring medför också att viltet koncentreras till utfodringsplatserna, vilket i sin tur påverkar skog och åkermark såväl i närheten av utfodringsplatserna som i de områden som viltet passerar på sin väg dit.

Det bästa sättet att komma till rätta med problematiken är sannolikt enligt propositionen en frivillig samverkan inom viltförvaltningen. Av olika skäl är dock en sådan samverkan inte alltid möjlig. Regeringen föreslår därför att länsstyrelsen i enskilda fall ska få besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom. Beslutet ska avse ett visst begränsat område och vara tidsbegränsat. Enligt propositionen kommer en sådan möjlighet sannolikt inte ensam att leda till någon drastisk minskning av antalet viltskador och trafikolyckor med vilt. Den bedöms dock utgöra ett av flera verktyg som tillsammans kan användas för att nå detta mål.

Enligt regeringens mening är det inte lämpligt att i lag begränsa möjligheten att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt till att endast under vissa förutsättningar omfatta annat vilt än klövvilt. En sådan reglering bör i stället införas på förordningsnivå. Regeringen bedömer även att möjligheten att meddela förbud och villkor inte bör begränsas till stödjande utfodring. I likhet med vad riksdagen gett uttryck för i sitt tillkännagivande anser regeringen att det är angeläget att beslut om förbud mot och villkor för utfodring inte meddelas i större utsträckning än nödvändigt. Möjligheten att besluta om förbud och villkor bör därför bara få utnyttjas i situationer då det finns behov av ett ingripande från det allmännas sida. I detta ligger att den beslutande myndigheten ska ha kommit fram till att de problem som utfodringen medför inte går att lösa på något annat, mindre ingripande sätt, såsom genom frivilliga överenskommelser om hur viltvården ska bedrivas på den plats som är aktuell.

Beslut om förbud och villkor får i första hand riktas mot markägaren. Ibland kan beslut dock behöva riktas mot någon annan än markägaren. Så kan vara fallet om markägaren har upplåtit jakträtten inklusive rätten att nyttja marken till att bedriva utfodring till någon annan.

Förbud bör begränsas till att endast omfatta ett visst område och vara tidsbegränsade. Redan i kravet på att det ska finnas behov av förbud mot eller villkor för utfodring för att beslut ska kunna meddelas ligger att de beslut som fattas inte ska omfatta större områden eller gälla för en längre tid än nödvändigt. Detta följer också av myndigheternas skyldighet enligt 5 § förvaltningslagen (2017:900) att beakta proportionalitetsprincipen. Enligt regeringens mening bör det dock av tydlighetsskäl även anges direkt i jaktlagen att beslut om förbud och villkor alltid ska avse ett visst område och gälla under en begränsad tid. Bedömningen av hur stora områden som bör omfattas och för hur lång tid besluten ska gälla måste göras från fall till fall och med utgångspunkt i förhållandena på den aktuella platsen.

Vidare föreslås att regeringen ska få meddela föreskrifter om vad förbud mot eller villkor för utfodring får omfatta. Regeringen bedömer att möjligheten att besluta om förbud mot och villkor för utfodring av vilt i första hand bör användas för att begränsa utfodring av klövvilt. Vidare bör vissa former av utfodring, bl.a. sådana former som är av särskild betydelse för möjligheten att bedriva en effektiv jakt, inte få omfattas av beslut om förbud och villkor. Naturvårdsverkets möjlighet att meddela föreskrifter om åteljakt bör utvidgas så att den omfattar samtliga viltarter.

Regeringen föreslår att länsstyrelsen ska utöva tillsyn över att beslut om utfodring följs och ha befogenhet att besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för att beslut om utfodring ska följas. Föreläggandena ska få förenas med vite.

Regeringen föreslår även att länsstyrelsens beslut om förbud mot och villkor för utfodring av vilt samt länsstyrelsens beslut om förelägganden ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Ändringarna i jaktlagen föreslås att träda i kraft den 1 oktober 2021.

Motionen

Regeringens lagförslag

I kommittémotion 2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anför att de delar ambitionen att komma tillrätta med de problem som viltet orsakar i form av skador på egendom och i trafiken. För att åstadkomma detta krävs väl utformade lagar, tillsyn av att dessa följs, samt samverkan mellan jägare och markägare. Motionärerna framhåller att förslaget som regeringen presenterar i propositionen dock inte hanterar problemet effektivt. Förslaget bygger enligt motionärerna på otillräcklig kunskap om utfodringens effekter och är inte utformat i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande samt riskerar att leda till ottydlighet om hur lagen ska tillämpas.

Alternativ till lagstiftning för minskning av skador orsakade av vilt

I kommittémotion 2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2 anförs att regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att bedriva tillsyn för att genom befintlig lagstiftning motverka de avarter av utfodring av vilt som förekommer och som omfattas av den befintliga lagstiftningen. Motionärerna påtar att det i dag redan finns lagstiftning, foderlagstiftningen, som är tillämplig och som t.ex. begränsar storskalig utfodring av vilt. I yrkande 3 i motionen anförs att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som ökar möjligheterna och incitamenten för jakt på klövvilt. Motionärerna framhåller att jakten är det viktigaste verktyget för att kontrollera viltstammarnas storlek, och därmed de skador som framför allt vildsvin orsakar. De senaste åren har åtgärder genomförts för att effektivisera jakten. Motionärerna menar att dessa åtgärder bör utvärderas innan ny lagstiftning utformas. Regeringen bör även utforma förslag som stärker incitamenten att bedriva jakt efter bl.a. vildsvin och dovvilt. Det kan t.ex. ske genom mer generösa jakttider och genom att förenkla för jägare att sälja viltkött.

Kompletterande uppgifter

Livsmedelsverket fick i april 2020 i uppdrag av regeringen att fortsätta arbetet för en förenklad hantering av vildsvinskött. Uppdraget grundar sig på de förslag till åtgärder som Livsmedelsverket lämnade till regeringen i december 2019. Åtgärder ska genomföras 2020–2022 och en slutredovisning ska lämnas senast den 28 februari 2023.

Regeringen beslutade den 6 maj 2021 om nya tider för jakt genom en ändring i jaktförordningen (1987:905). Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2021. De beslutade ändringarna innebär att samtliga jakttider har setts över och uppdaterats för att anpassas utifrån rådande förhållanden. Beslutet bygger på ett omfattande och brett förankrat underlag från Naturvårdsverket.

Utskottets ställningstagande

Regeringens lagförslag

Utskottet kan konstatera att de ökande vildsvinsstammarna på många håll i landet orsakar skador och andra problem för bl.a. lant- och jordbrukare samt trafikanter. Frågan om vildsvinsproblematiken och hur den svenska vildsvinsstammen på bästa sätt bör förvaltas har behandlats av riksdagen flera gånger under senare år. Som framgår av redovisningen ovan har riksdagen även riktat ett tillkännagivande till regeringen i frågan om utfodring av vilt.

Utskottet bedömer i likhet med regeringen – även om utfodringens betydelse för ökningen av viltstammarna inte är helt klarlagd – att en omfattande utfodring kan försvåra regleringen av viltstammarna med hänsyn till att utfodring ökar överlevnaden och reproduktionen hos viltet. En frivillig samverkan inom viltförvaltningen är av olika skäl inte alltid möjlig. Utskottet

anser därför att det bör finnas en möjlighet att genom förbud mot eller villkor för utfodring begränsa utfodringen av vilt som inte hålls i hägn. Som regeringen anför kommer en sådan möjlighet sannolikt inte i sig att leda till någon drastisk minskning av antalet viltskador och trafikolyckor med vilt, men kan utgöra ett av flera verktyg för att nå detta mål.

När det gäller frågan om att begränsa möjligheten att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt till att endast gälla klövvilt ser utskottet positivt på att möjliggöra att en sådan reglering kan införas på förordningsnivå.

Vidare utgår utskottet från att de föreskrifter, vägledningar och gemensamma rutiner som kan behövas för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt tas fram.

Mot bakgrund av det anförda och av de skäl i övrigt som framförs i propositionen anser utskottet att riksdagen bör anta regeringens lagförslag. Motion 2020/21:4055 (M) yrkande 1 bör därför avslås.

Alternativ till lagstiftning för minskning av skador orsakade av vilt

Av de skäl som nämns ovan delar utskottet regeringens uppfattning att ny lagstiftning behövs för att reglera utfodring av vilt.

Utskottet vill dock framhålla att ett flertal åtgärder för att begränsa bl.a. vildsvinsstammarnas tillväxt har vidtagits. Det finns för närvarande utökade möjligheter att använda olika jakthjälpmedel vid vildsvinsjakt, och jakttiden är lång i jämförelse med det som gäller för annat vilt. Länsstyrelserna kan även vid behov ge tillstånd till skydds jakt med användning av metoder som inte får användas vid normal jakt. Utskottet välkomnar att Livsmedelsverket på uppdrag av regeringen har föreslagit en rad åtgärder för att underlätta försäljningen och tillgången på vildsvinskött samt att Naturvårdsverket på regeringens uppdrag har tagit fram en nationell förvaltningsplan för vildsvin som gäller 2020–2025. Där ingår konkreta resultat- och åtgärds mål för vildsvinsförvaltningen och en plan för hur det ska uppnås.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2020/21:4055 (M) yrkandena 2 och 3.

Generellt förbud mot utfodring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag för skadaminskande åtgärder.

Jämför reservation 3 (V).

Propositionen

I propositionen anför regeringen att riksdagen i sitt tillkännagivande har uttalat att en reglering av utfodringen av vilt inte bör formuleras som ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag, utan att det i stället bör finnas möjlighet att meddela förbud i enskilda fall när andra lösningar inte är möjliga eller när det går att påvisa en påtaglig skada (bet. 2016/17:MJU4). Regeringen framhåller att de förslag till mer eller mindre omfattande generella förbud mot och villkor för utfodring som förordas av vissa remissinstanser inte ligger i linje med riksdagens uppfattning att beslut om förbud ska meddelas i det enskilda fallet.

Motionen

I kommittémotion 2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 1 anför motionärerna att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag för skadaminskande åtgärder, såsom hållbar åtelutfodring vid vildsvinsjakt. Motionärerna menar att med den utformning som regeringens förslag har riskerar regleringen att bli tandlös. Att endast möjliggöra åtgärder i enskilda fall är enligt motionärernas uppfattning inte tillräckligt.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har i sitt tillkännagivande följt utskottets förslag i betänkande 2016/17:MJU4 och uttalat att en reglering av utfodringen av vilt inte bör formuleras som ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag, utan att det i stället bör finnas möjlighet att meddela förbud i enskilda fall när andra lösningar inte är möjliga eller när det går att påvisa en påtaglig skada. Som regeringen anför i propositionen ligger inte de förslag till mer eller mindre omfattande generella förbud mot och villkor för utfodring som har förordats av vissa remissinstanser i linje med riksdagens uppfattning i tillkännagivandet att beslut om förbud ska meddelas i det enskilda fallet. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga. Därmed avstyrks motion 2020/21:4045 (V) yrkande 1.

Överenskommelser om utfodring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att frågan om utfodring av vilt i första hand bör regleras direkt mellan markägare, arrendatorer och jägare, att länsstyrelserna ska ges i uppdrag att medverka till överenskommelser mellan dessa parter och att oenighet mellan parterna och en påvisad stor skada bör krävas för att beslut ska få fattas om begränsningar eller förbud mot utfodring av vilt.

Jämför reservation 4 (SD).

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att det bästa sättet att komma till rätta med problematiken med ökningen av viltstammarna sannolikt är en frivillig samverkan inom viltförvaltningen. Av olika skäl är dock en sådan samverkan inte alltid möjlig. Regeringen anser därför, i likhet med merparten av remissinstanserna, att det bör finnas en möjlighet att genom förbud mot eller villkor för utfodring begränsa utfodringen av vilt som inte hålls i hägn.

Regeringen anför att det är angeläget att beslut om förbud mot och villkor för utfodring inte meddelas i större utsträckning än nödvändigt. Möjligheten att besluta om förbud och villkor bör därför bara få utnyttjas i situationer när det finns behov av ett ingripande från det allmännas sida. I detta ligger att den beslutande myndigheten ska ha kommit fram till att de problem som utfodringen medför inte går att lösa på något annat, mindre ingripande sätt, såsom genom frivilliga överenskommelser om hur viltvården ska bedrivas på den plats som är aktuell. Regeringen framhåller att en möjlighet att i det enskilda fallet besluta om utfodringsbegränsningar inte behöver spå på redan befintliga konflikter, utan snarare kan ge incitament att försöka hitta en samförstånds lösning i stället för att låta myndigheterna ingripa med ett tvingande beslut. Ett organ som kan vara till hjälp för att minska konflikter och öka samarbetet mellan jägare, lantbrukare och andra intressenter är viltförvaltningsdelegationerna, som genom sitt arbete kan bidra till att förebygga att beslut om utfodringsförbud behöver fattas.

Regeringen anger vidare i propositionen att den anser att den föreslagna regleringen är förenlig såväl med Europakonventionen som med regeringsformen. I propositionen nämns även att det i 34 § jaktlagen anges att det inte är tillåtet att utan lov locka vilt från någon annans jaktområde genom utfodring eller på något annat sätt.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 anförts att frågan om utfodring av vilt i första hand bör regleras direkt mellan

markägare, arrendatorer och jägare. Varje form av reglering innebär en inskränkning i den fria äganderätten och bör därför användas endast som en sista utväg. Dessutom finns det en viss risk för rättsosäkerhet i tillämpningen om regeringen bemyndigas att reglera detaljerna i förordningsform snarare än att tydliga villkor slås fast i själva lagen. Eftersom såväl viltolyckor som skador på jordbruk och skog ökar står det dock klart att det behövs några typer av åtgärder kopplat till utfodringen av vilt.

I yrkande 2 i motionen anför att länsstyrelserna ska ges i uppdrag att medverka till att markägare, arrendatorer och jägare inbördes kommer till enighet om reglerna för utfodring av vilt. Frivilliga överenskommelser och samråd är också viktiga för att hantera eventuella intressekonflikter till följd av att utfodringsplatser kan locka till sig vilt från ett större omland och på så sätt påverka andra markägares jaktbara vilt.

I yrkande 3 anför motionärerna att regeringen, genom sina myndigheter, endast får bör få besluta om begränsningar eller förbud mot utfodring av vilt när markägare, arrendatorer och jägare inte kunnat komma överens om en frivillig ordning i de fall där det finns en påvisad stor skada och situationen annars förblir oförändrad.

Kommittémotion 2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 17 tar upp frågan om att reglera utfodringen av vildsvin. Motionärerna anser att utfodring bör regleras i vissa trakter där vildsvin är ett stort problem. De vill dock inte förbjuda utfodring, eftersom utfodring också är ett bra redskap för att stödja viltet under exempelvis hårda vintrar eller för att styra viltet i landskapet från vägar eller begärliga grödor. Motionärerna anser vidare att det är angeläget att en god vildsvinsförvaltning sker i samförstånd med jägarkåren.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför är det bästa sättet att komma till rätta med den aktuella problematiken sannolikt en frivillig samverkan inom viltförvaltningen. Av olika skäl är dock en sådan samverkan inte alltid möjlig.

I propositionen hänvisar regeringen till att ett behov av beslut från länsstyrelsen kan finnas om de problem som utfodringen medför inte går att lösa på något annat mindre ingripande sätt, såsom genom frivilliga överenskommelser mellan markägare, jakträttshavare och arrendatorer om hur viltvården ska bedrivas på den plats som är aktuell. Utskottet ser inga hinder mot att kunna sluta frivilliga överenskommelser även i framtiden.

Utskottet ser i likhet med regeringen att viltförvaltningsdelegationerna kan vara till hjälp för att minska konflikter och öka samarbetet mellan jägare, lantbrukare och andra intressenter, och delegationerna kan genom sitt arbete bidra till att förebygga att beslut om utfodringsförbud behöver fattas.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2020/21:725 (SD) yrkande 17 och 2020/21:4050 (SD) yrkandena 1–3.

Begränsning av regleringen till att gälla enbart klövvilt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att reglerna om begränsningar av utfodring enbart bör omfatta klövvilt.

Jämför reservation 5 (SD, C, KD).

Propositionen

Enligt propositionen är det främst klövvilt som orsakar trafikolyckor och skador på egendom. Regeringen framhåller att det dock är förenat med svårigheter att på objektiva grunder skilja på utfodring av klövvilt och annat vilt. I likhet med många andra arter utfodras klövvilt generellt sett med foder av vegetabiliskt ursprung. Det skulle därför vara svårt att utöva en effektiv tillsyn av förbud mot och villkor för utfodring som enbart gäller utfodring av klövvilt. Det är dock möjligt att på olika sätt hindra klövvilt från att få tillgång till utfodringsplatser som är avsedda för andra arter. Det skulle därför i och för sig vara möjligt att utforma ett kontrollerbart förbud mot utfodring av klövvilt under förutsättning att förbudet förenas med villkor om att utfodring av annat vilt endast får ske på ett sådant sätt att klövvilt inte kan nyttja fodret. Enligt regeringens mening är det dock inte lämpligt att i lag begränsa möjligheten att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt till att endast under vissa förutsättningar omfatta annat vilt än klövvilt. En sådan reglering bör i stället införas på förordningsnivå. En reglering på förordningsnivå ger en flexibilitet som är viktig för att bestämmelserna på ett enkelt sätt ska kunna justeras om det visar sig att ändringar behövs för att regleringen ska vara så ändamålsenlig som möjligt.

Regeringen anför att den möjlighet att besluta om förbud mot och villkor för utfodring av vilt som genom förslaget ska införas i jaktlagen därför bör gälla utfodring av samtliga viltarter, men att beslutanderätten bör kunna inskränkas eller preciseras i förordning. Det bör finnas möjlighet att på förordningsnivå införa en reglering som innebär att det i första hand är utfodring av klövvilt som kan förbjudas eller villkoras, men som också möjliggör de begränsningar av utfodring av annat vilt som behövs för att förbud mot och villkor för utfodring av klövvilt ska bli effektiva och kontrollerbara. Mot denna bakgrund anser regeringen att det bör föras in ett nytt bemyndigande i jaktlagen som gör det möjligt för regeringen att meddela föreskrifter om vad förbud mot eller villkor för utfodring av vilt får omfatta.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 anfördes att de begränsningar av utfodring av vilt som regleras endast bör

omfatta klövvilt. En inkludering av andra arter skulle enligt motionärerna innebära en begränsning som inte står i proportion till den skademinskning som åsyftas med bestämmelserna, och medföra risker för onödig byråkrati. Att begränsa regleringen till klövvilt är också i överensstämmelse med det tillkännagivande riksdagen beslutade om 2016 och på vilket regeringens förslag till stora delar bygger.

Peter Helander (C) framhåller i kommittémotion 2020/21:4052 yrkande 2 att förbud mot utfodring enbart bör omfatta klövvilt. Motionären anser att propositionen bara borde handla om utfodring av klövvilt eftersom det är denna utfodring som medför problem.

I kommittémotion 2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2 framhålls att förslagen i propositionen endast bör omfatta klövvilt. Motionärerna pekar på att regeringen i kontrast till tillkännagivandet föreslår att förbudet mot utfodring ska omfatta samtliga viltarter. Motionärerna menar att det går att hindra klövvilt från att få tillgång till utfodringsplatser avsedda för andra arter.

I kommittémotion 2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 20 anges att en reglering av utfodring av klövvilt bör övervägas. Regleringen av utfodring bör gälla specifikt för klövvilt, däribland vildsvin, som orsakar de största skadorna.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan ser utskottet positivt på att möjliggöra en reglering på förordningsnivå när det gäller att begränsa utfodring till enbart klövvilt. Utskottet delar regeringens uppfattning att det inte är lämpligt att i lag begränsa möjligheten att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt till att endast under vissa förutsättningar omfatta annat vilt än klövvilt. En reglering på förordningsnivå ger en flexibilitet som är viktig för att bestämmelserna på ett enkelt sätt ska kunna justeras om det visar sig att ändringar behövs för att regleringen ska vara så ändamålsenlig som möjligt.

Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2020/21:4050 (SD) yrkande 6, 2020/21:4052 yrkande 2 (C), 2020/21:4054 (KD) yrkande 2 och 2020/21:2804 (KD) yrkande 20.

Utfodring vid smittorisk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om begränsningar i utfodring av vilt vid smittorisk samt andra utfodringsåtgärder som anses nödvändiga för att hindra smittspridning.

Jämför reservation 6 (SD, KD) och 7 (L).

Propositionen

Regeringen framhåller i propositionen att frågor om smittskydd och fodersäkerhet inte bör regleras i jaktlagen utan bör behandlas i den lagstiftning som finns på djurhälso- och foderområdet. Samtidigt framhåller regeringen att en ökad möjlighet att hålla vildsvinsstammen på en lämplig nivå även kan ha positiva effekter när det gäller riskerna för spridning av afrikansk svinpest och andra sjukdomar.

Kompletterande uppgifter

Jordbruksverket har i uppgift att hantera utbrott av allvarliga smittsamma djursjukdomar, som t.ex. mul- och klövsjuka, svinpest och fågelinfluensa. Jordbruksverket ska bekämpa dessa sjukdomar och motverka att de sprids. Jordbruksverket leder och samordnar bekämpningen i nära samverkan med andra myndigheter och lantbruksnäringen och följer den nationella beredskapsplanen för epizootier, som också utgör grunden för respektive aktörs egen beredskapsplan.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 2 behandlas frågan om att förebygga smitta. Motionärerna framhåller att förbud mot utfodring även bör kunna meddelas om det är motiverat av angelägna allmänna intressen, såsom risk för spridning av smittsamma sjukdomar eller t.ex. för att förhindra allvarliga störningar i hälsa och djurvälstånd hos viltet. Spridningen i andra länder av afrikansk svinpest (ASF) har skett genom att kontaminerad mat och foder har konsumerats av vildsvin som sedan spritt smittan vidare.

Martin Kinnunen m.fl. (SD) framhåller i kommittémotion 2020/21:4050 yrkande 7 att Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) eller annan myndighet bör få i uppdrag att i fall av smittorisk besluta om begränsningar i utfodring av vilt samt vidta andra utfodringsåtgärder som anses nödvändiga för att hindra smittspridning. I samband med hanteringen av ett eventuellt utbrott av afrikansk svinpest kan det finnas skäl att även förhålla sig till frågan om utfodringens omfattning och eventuella begränsningar.

I kommittémotion 2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 4 föreslås att SVA eller någon annan myndighet ska få i uppdrag att i fall av smittorisk besluta om begränsningar i utfodring av vilt och vidta andra utfodringsåtgärder som anses nödvändiga för att hindra smittspridning. Motionärerna vill även påtala riskerna och hanteringen i samband med utbrott av salmonella.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att afrikansk svinpest och andra sjukdomar kan få allvarliga effekter och vara mycket kostsamma att bekämpa. Jordbruksverket arbetar förebyggande och har beredskap för att vid eventuella utbrott vidta åtgärder i nära samverkan med andra myndigheter och lantbruksnäringen. Regeringen bedömer i propositionen att frågor om smittskydd och fodersäkerhet inte bör regleras i jaktlagen. Frågorna bör behandlas i den lagstiftning som finns på djurhälso- och foderområdet. Utskottet gör samma bedömning. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2020/21:4038 (L) yrkande 2, 2020/21:4050 (SD) yrkande 7 och 2020/21:4054 (KD) yrkande 4.

Vägledning och nationella riktlinjer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om föreskrifter och vägledningar för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt.

Jämför reservation 8 (C, KD), 9 (V), 10 (C) och 11 (L).

Propositionen

Av propositionen framgår att flera remissinstanser, däribland flera länsstyrelser, påpekar att det finns behov av att nationella riktlinjer tas fram för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Regeringen konstaterar i detta avseende att en vägledning skulle kunna tas fram av Naturvårdsverket. Länsstyrelserna har dock också själva möjlighet att ta fram gemensamma rutiner för hur ärenden av detta slag ska handläggas. Ett sådant samarbete sker redan i många andra ärendetyper, vilket regeringen ser positivt på.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 2 anförs att regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att utforma föreskrifter för att undvika att viltutfodring blir foderplatser året runt. Motionärerna förespråkar en generell reglering av vad man får utfodra med, vilka metoder

man får använda och med vilka mängder man får utfodra. Syftet med regleringen skulle vara att förhindra överdriven och felaktig utfodring och på så sätt återställa de naturliga förutsättningarna för viltet.

I kommittémotion 2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 3 behandlas frågan om likvärdig bedömning och vägledning. Motionärerna anser att en vägledning bör tas fram av Naturvårdsverket för att skapa förutsättningar för likvärdighet i bedömningar om allvarlig skada på egendom. En vägledning kan även omfatta tillsynsarbetet. Det finns även ett behov av att nationella riktlinjer för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Det är enligt motionärerna angeläget med en likvärdighet för att bedömningen inte ska skilja sig åt mellan olika länsstyrelser.

Enligt kommittémotion 2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 3 bör Naturvårdsverket få i uppdrag att ta fram en vägledning om utfodring av klövvilt till länsstyrelserna som samtidigt tillåter att det tas lokal hänsyn. I yrkande 4 i samma motion anförs att regeringen bör uppdra till ansvarig myndighet att ta fram generella regler om vad som är tillåtet att utfodra med och med vilka metoder det är tillåtet att utfodra.

I kommittémotion 2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 3 anförs att Naturvårdsverket bör ta fram generella regler rörande förbud mot utfodring som tillåter lokal hänsyn. Motionärerna anser att det behövs nationella riktlinjer för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Motionärerna vill betona vikten av att Naturvårdsverket ska ta fram generella regler om vad man får utfodra med och med vilka metoder detta får göras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen i propositionen konstaterar att en vägledning för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt skulle kunna tas fram av Naturvårdsverket. Länsstyrelserna har också själva möjlighet att ta fram gemensamma rutiner för hur ärenden av detta slag ska handläggas. Ett sådant samarbete sker redan i många andra ärendetyper, vilket regeringen anger att den ser positivt på.

Som utskottet redan konstaterat utgår utskottet från att de föreskrifter, vägledningar och gemensamma rutiner som kan behövas för länsstyrelsernas arbete kommer att tas fram. Därmed avstyrks motionerna 2020/21:4038 (L) yrkande 3, 2020/21:4045 (V) yrkande 2, 2020/21:4052 (C) yrkandena 3 och 4 samt 2020/21:4054 (KD) yrkande 3.

Kompletterande regler för utfodring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en definition av skadebegreppet och om regler för vissa avstånd vid utfodring och begränsning av vissa typer av foder.

Jämför reservation 12 (SD).

Propositionen

När det gäller frågan om en definition av vad som avses med en allvarlig skada på egendom menar regeringen att det inte är möjligt att lämna en enhetlig beskrivning av vad som utgör en allvarlig egendomsskada. Detta får i stället bedömas med utgångspunkt i vilken typ av egendom det är som riskerar att skadas och vilken skadenivå som får anses överstiga vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera. Skador som klart överstiger denna nivå bör anses vara allvarliga. Denna bedömning kommer enligt regeringen att se olika ut beroende på om den egendom som ska skyddas utgörs av växande gröda, skog eller trädgårdar i ett villaområde.

Som nämnts ovan innebär lagförslaget att förbud mot och villkor för utfodring kan meddelas i enskilda fall för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt och risken för allvarliga viltskador på egendom. Eftersom det är de lokala förhållandena som avgör om det finns anledning att förbjuda eller ställa upp villkor för utfodring i ett visst område är det enligt regeringen lämpligt att sådana beslut fattas av länsstyrelsen. Beslut om förbud mot och villkor för utfodring ska avse ett visst begränsat område och vara tidsbegränsat. Området kan t.ex. vara beläget längs en väg eller järnväg där det finns risk för viltolyckor eller på en plats där det finns risk för omfattande skador på grödor. Vidare kan det handla om att förbjuda utfodring under vegetationsperioden i ett område där antalet vildsvin ökar i snabb takt, eller att under en period förbjuda utfodring längs en olycksdrabbad vägsträcka i syfte att få till stånd en förändrad syn på utfodring hos ägarna till omkringliggande fastigheter. Bedömningen av hur stora områden som bör omfattas och för hur lång tid besluten ska gälla måste göras från fall till fall och med utgångspunkt i förhållandena på den aktuella platsen.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 anfördes att regeringen bör definiera vad som kan anses utgöra stor påvisad skada. För rättssäkerhetens och förutsägbarhetens skull är det enligt motionärerna angeläget att redan på förhand ha slagit fast vilka villkor som ska vara uppfyllda för att en allvarlig och påvisad skada ska anses föreligga.

Det kan t.ex. röra sig om villkor om en viss procentuell andel skada på växande grödor.

I yrkande 5 i samma motion begärs att en generell regel införs om att utfodring av vilt inte får ske närmare än ett visst fastställt avstånd från allmän asfalterad väg eller grannes mark med växande grödor, om annat inte överenskommits mellan markägare, arrendatorer och jägare. En sådan regel behövs för att minska eventuella intressekonflikter och samhälleliga skador.

Enligt yrkande 8 bör kommunen eller en statlig myndighet kunna begränsa utfodring med sockerbetor och jämförbara rotfrukter om utfodringen sker i sådant omfång att det kan få menliga effekter på intilliggande odlade marker, skog, trafiksäkerhet eller djurens hälsa, förutsatt att markägare, arrendatorer och jägare inte kunnat enas om en lösning och trots medling från länsstyrelsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens uppfattning att det inte är möjligt att lämna en enhetlig beskrivning av vad som kan utgöra en allvarlig egendomsskada. Vad som utgör en allvarlig skada på egendom får som regeringen anför bedömas med utgångspunkt i vilken typ av egendom det är fråga om och vilken skadenivå som får anses överstiga vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera. Skador som klart överstiger denna nivå bör anses vara allvarliga. Bedömningen kommer alltså att se olika ut beroende på vilken typ av egendom man avser att skydda.

Utskottet är inte berett att vidta några åtgärder när det gäller regler om vissa avstånd mellan platser för utfodring och t.ex. vägar samt begränsningar av viss sorts foder. Utskottet hänvisar i stället till dels den möjlighet länsstyrelsen får enligt den föreslagna lagstiftningen att i enskilda fall fatta beslut om utfodring, dels till regeringens möjlighet att enligt bemyndigandet meddela föreskrifter.

Utskottet avstyrker därmed 2020/21:4050 (SD) yrkandena 4, 5 och 8.

Utvärdering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en utvärdering under nästa mandatperiod av lagändringarnas konsekvenser och tillkännager detta för regeringen.

Utskottet avslår en del av ett yrkande om beredskap för ytterligare åtgärder.

Jämför reservation 13 (L).

Propositionen

Utgångspunkten för förslagen till ändringar i jaktlagen är att möjligheten att begränsa utfodringen bedöms vara ett av flera verktyg för att minska de skador

och olyckor som orsakas av vilt. Det är dock svårt att med säkerhet säga hur effektivt detta verktyg är och hur det kan användas på bästa sätt. Regeringen bedömer därför att en utvärdering bör göras när de föreslagna lagändringarna och de föreskrifter som meddelas med stöd av ändringarna har varit i kraft under en tid. Enligt regeringens mening är det lämpligt att göra en utvärdering tre eller fyra år efter ikraftträdandet.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 1 tar motionärerna upp frågan om utfodring och utvärdering. Motionärerna anser att propositionens förslag om möjlighet att begränsa utfodring ska utvärderas efter att regelverket har varit i bruk i två år eller när det finns tillräckligt underlag för en utvärdering. Det bör vidare finnas beredskap för att vidta ytterligare åtgärder vad gäller den geografiska avgränsningen och giltighetstiden för besluten om utvärderingen visar att detta är nödvändigt.

Enligt kommittémotion 2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 bör effekterna av den reglering som införs utvärderas inom en period om 2–5 år. I och med att det råder delade meningar om utfodringens effekter på skador och viltolyckor bör de regleringar som nu införs utvärderas för att möjliggöra eventuella justeringar i regelverket inom ett rimligt tidsspann.

I kommittémotion 2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 1 anför att de ändringar i jaktlagen som föreslås ska utvärderas två år efter ikraftträdandet och att lagstiftningen därefter ska omprövas. Skulle utvärderingen visa att lagstiftningen inte har någon avsedd effekt för att minska skadorna inom trafiken eller på egendom bör lagstiftningen enligt motionärerna rivas upp eller förändras.

Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) anför i kommittémotion 2020/21:4054 yrkande 1 att regeringens förslag i propositionen bör kompletteras med att en kontrollstation för utvärdering av reformen upprättas två år efter förslagens ikraftträdande. Kontrollstationen kan då ta fasta på publicerad forskning, samt dra lärdomar av erfarenheter som gjorts till följd av nu liggande förslag.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför är det svårt att med säkerhet säga hur effektiv möjligheten att begränsa utfodringen är och hur detta verktyg kan användas på bästa sätt. I likhet med regeringen bedömer utskottet därför att en utvärdering bör göras när de föreslagna lagändringarna och de föreskrifter som meddelas med stöd av ändringarna har varit i kraft under en tid. Utskottet anser dock, till skillnad från regeringen, att en utvärdering bör göras tidigare än tre eller fyra år efter ikraftträdandet.

Utskottet kan konstatera att det råder delade meningar om utfodringens effekter på skador och viltolyckor. Utfodringens betydelse för ökningen av

viltstammarna är inte helt klarlagd. Det finns även behov av att uppdatera kunskapsläget kring vildsvinsstammens utbredning och omfattningen av djurens skadeverkningar. Utskottet anser därför att de regleringar som nu införs bör utvärderas inom ett något kortare tidsspann än vad regeringen har indikerat. Skulle utvärderingen visa att lagstiftningen inte har avsedd effekt när det gäller att minska skadorna inom trafiken eller på egendom bör lagstiftningen förändras. En tidigare lagd utvärdering kan således möjliggöra nödvändiga justeringar av regelverket.

Utskottet anser att regeringen bör utvärdera lagändringarnas konsekvenser under nästa mandatperiod. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet delvis motionerna 2020/21:4038 (L) yrkande 1 i denna del, 2020/21:4050 (SD) yrkande 9, 2020/21:4052 (C) yrkande 1, 2020/21:4054 (KD) yrkande 1.

Utskottet finner inte skäl att ta något initiativ när det gäller frågan om beredskap för att vidta ytterligare åtgärder när det gäller den geografiska avgränsningen och giltighetstiden för besluten och avstyrker motion 2020/21:4038 (L) yrkande 1 i denna del.

Vissa frågor om vildsvin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att bekämpa allmänfarlig djursjukdom och om att införa ersättning för vildsvinsskador via viltskadefonden.

Jämför reservation 14 (L).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 17 bör utbredningen av afrikansk svinpest (ASF) i Sverige förebyggas och motverkas. Motionärerna anser att åtgärder måste vidtas vid jakt för att förhindra att smittan sprids i miljön eller sprids till vildsvinspopulationer i andra jaktområden eller länder, eller till besättningar av tamgris. Det kan vara nödvändigt att bedriva jakt inom ett visst område för att minska vildsvinsstammen och skapa ett område fritt från vildsvin. Detta bör kombineras med andra åtgärder som antingen begränsar vildsvinens rörlighet eller lockar dem att stanna kvar.

I yrkande 28 i samma motion bör det i 7 § jaktlagen (1987:259) föras in en möjlighet för Naturvårdsverket eller länsstyrelsen att besluta om jakt för att förebygga eller minska risken för allmänfarlig djursjukdom. Enligt yrkande 29 bör det i 24 § jaktförordningen (1987:905) tydliggöras att i de fall beslutet gäller allmänfarlig djursjukdom ska Naturvårdsverket eller länsstyrelsen före beslut höra Jordbruksverket.

I motion 2020/21:2407 av Monica Haider (S) framförs att behovet av att införa ersättning för vildsvinsskador i viltskadefonden behöver ses över. Lantbrukare kan söka pengar för skador av ej jaktbart vilt, men inte för vildsvinsskador.

Kompletterande uppgifter

Afrikansk svinpest (ASF) är en smittsam och dödlig virussjukdom som drabbar tamgrisar och vildsvin. Viruset som orsakar sjukdomen är mycket motståndskraftigt och överlever länge i miljön och i kött från infekterade djur. ASF kan överföras antingen via direkt djurkontakt eller genom spridning av kontaminerad mat. Sedan det första fallet i Europa 2014 har sjukdomen spridit sig i Sveriges närområde. Jordbruksverket uppger att sjukdomen ännu inte har förekommit i Sverige men att den skulle kunna orsaka stor skada bland tamgrisar och vildsvin. Sjukdomen kan vara mycket kostsam att bekämpa.

Regeringen gav den 23 maj 2019 Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans med berörda aktörer bedöma och vid behov föreslå förebyggande åtgärder för att hindra introduktion och spridning av ASF till Sverige. Uppdraget redovisades den 31 oktober 2019. Jordbruksverket bedömer i sin rapport att en generell reduktion av vildsvinsstammen i Sverige inom de gränser som är praktiskt genomförbara inte minskar risken för introduktion av ASF i landet. I särskilt utpekade områden kan dock åtgärder för att lokalt reducera eller stabilisera vildsvinsstammen, i kombination med biosäkerhetsåtgärder i tamgrisbesättningar, minska risken för introduktion, etablering och spridning av sjukdomen. Dessutom skulle sådana åtgärder kunna reducera hastigheten med vilken ASF etablerar och sprider sig, och därmed minska insatsen och kostnaderna för att bekämpa utbrott av ASF hos vildsvin. Jordbruksverket föreslår även kommunikations- och samverkansåtgärder, stärkt övervakning och förbättring av den allmänna biosäkerheten i landet. Jordbruksverket har kommit fram till att varken epizootilagen eller provtagningslagen kan tillämpas innan det finns ett misstänkt fall av ASF i Sverige eller i Sveriges direkta närhet. Jordbruksverkets förslag är därför att det i 7 § jaktlagen förs in en möjlighet för Naturvårdsverket eller länsstyrelsen att besluta om jakt för att förebygga eller minska risken för allmänfarlig djursjukdom. Regeringen har ännu inte beslutat om några åtgärder med anledning av förslaget, och frågan bereds inom Regeringskansliet. Berörda myndigheter arbetar dock utifrån flera av de övriga förslagen.

Jordbruksverket har under 2020 färdigställt olika delar av en beredskapsplan för hantering av ASF. Jordbruksverket har enligt uppgifter i sin årsredovisning för 2020 gjort stora insatser för att öka rapportering och provtagning av döda vildsvin, och har t.ex. fortsatt med regelbundna samverkansmöten med berörda myndigheter och organisationer. Tillsammans med jägarförbunden och grisbranschen har Jordbruksverket genomfört flera kommunikationsinsatser för att öka kunskapen om biosäkerhet och vikten av

att ta prov på vildsvin. Myndigheten har arbetat med att utveckla en långsiktig kommunikationsplan för detta.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag tagit fram en nationell förvaltningsplan för vildsvin som gäller 2020–2025. Där ingår konkreta resultat- och åtgärds mål för vildsvinsförvaltningen och en plan för hur det ska uppnås. Regeringen har därutöver beslutat om jaktmedel som underlättar vildsvinsjakten, och avskjutningen av vildsvin ökade kraftigt under jaktåret 2019/2020.

När det gäller åtgärder för att minska vildsvinsstammen kan även nämnas att regeringen i april 2020 beslutade om ett uppdrag till Livsmedelsverket, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Jordbruksverket och SVA i det s.k. vildsvinspaketet inom ramen för livsmedelsstrategin. Åtgärderna sträcker sig under 2020–2025 och syftar bl.a. till att möjliggöra jägares direkta försäljning av vildsvinskött till konsument. Regeringen anför att detta är en åtgärd för att minska de skador vildsvin orsakar genom att underlätta för vildsvinsjakt och försäljning och distribution av vildsvinskött. I budgetpropositionen för 2021 förstärkte regeringen vildsvinspaketet genom att tillföra anslaget 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor 20 miljoner kronor för 2021–2025. Regeringen anger att den följer utvecklingen av vildsvinspopulationen och dess skador på gröda och involvering i trafikolyckor (prop. 2020/21:1 utg.omr. 23, bet. 2020/21: MJU2, rskr. 2020/21:132).

När det gäller frågan om viltskadefonden regleras i viltskadeförordningen (2001:724) förutsättningarna för att lämna bidrag av statsmedel för åtgärder för att förebygga skada av vilt och för att ersätta skada av vilt i enlighet med bestämmelserna i förordningen. Vid prövningen av om ersättning ska lämnas ska det särskilt beaktas om viltet får jagas, skadans omfattning samt möjligheten att genomföra en effektiv skyddsjakt eller andra skadeförebyggande åtgärder (11 §). När vilt orsakar skador på egendom är grundprincipen att skador i första hand ska förebyggas eller hindras genom ordinarie jakt. Om förebyggande åtgärder utförts men inte varit tillräckliga för att skydda egendomar från skador kan ersättning för skador utbetalas via viltskadefonden. Länsstyrelserna lämnar dock bara ersättning för skador som är orsakade av fredat vilt (Se Naturvårdsverkets föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador, NFS 2018:5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att afrikansk svinpest (ASF) skulle kunna orsaka stor skada bland tamgrisar och vildsvin och att sjukdomen kan vara mycket kostsam att bekämpa. Det förebyggande arbetet med att hindra utbrott i landet är därför mycket angeläget.

Utskottet noterar att Jordbruksverket har haft i uppdrag att föreslå förebyggande åtgärder för att hindra introduktion och spridning av ASF till Sverige. Jordbruksverket har i sin redovisning bl.a. föreslagit kommunikations- och samverkansåtgärder samt stärkt övervakning och

förbättring av den allmänna biosäkerheten i landet. Berörda myndigheter arbetar nu utifrån flera av förslagen. Jordbruksverket har även föreslagit att det i 7 § jaktlagen förs in en möjlighet för Naturvårdsverket eller länsstyrelsen att besluta om jakt för att förebygga eller minska risken för allmänfarlig djursjukdom. Frågan bereds inom Regeringskansliet.

Utskottet välkomnar Jordbruksverkets arbete med en beredskapsplan för hantering av ASF och anser att rapportering och provtagning av döda vildsvin samt samverkansarbete och kommunikationsinsatser för att öka kunskapen om biosäkerhet och vikten av provtagning är angelägna åtgärder. Eftersom virus kan överföras mellan svinbesättningar med bl.a. animaliska livsmedel, levande djur, bilar och redskap är inte minst informationsinsatser en viktig åtgärd.

Utskottet ser även positivt på de åtgärder som genomförs för en minskad vildsvinsstam, t.ex. Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplan för vildsvin för 2020–2025 och det s.k. vildsvinspaketet inom ramen för livsmedelsstrategin där olika åtgärder ska genomföras under åren 2020–2022 för att underlätta möjligheterna till avsättning av bl.a. viltkött. Utskottet noterar också att avskjutningen av vildsvin ökade kraftigt under jaktåret 2019/2020. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2020/21:3273 (L) yrkandena 17, 28 och 29.

När det gäller skador orsakade av vildsvin har utskottet stor förståelse för de problem som detta medför för bl.a. jord- och skogsbruket, men vill samtidigt hänvisa till att ett flertal åtgärder har vidtagits under senare år för att begränsa vildsvinsstammarna, bl.a. de åtgärder som nämnts ovan. Förslaget i propositionen som behandlas i detta betänkande är också en del i arbetet med att komma till rätta med problemet.

Grundprincipen när vilt orsakar skador är att dessa i första hand ska förebyggas eller hindras genom ordinarie jakt. Om förebyggande åtgärder utförts men inte varit tillräckliga för att skydda egendomar från skador kan ersättning för skador utbetalas via viltskadefonden. Länsstyrelserna lämnar dock bara ersättning för skador som är orsakade av fredat vilt, och ersättning betalas således inte ut för skador orsakade av vildsvin. Utskottet ser inte skäl att ändra denna ordning, men anser det angeläget att arbetet med att begränsa vildsvinsstammarna fortsätter. Därmed avstyrker utskottet motion 2020/21:2407.

Det allmänna uppdraget

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Svenska Jägareförbundets uppdrag.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget bör fattas för tre år i taget och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen ställer sig även bakom det som utskottet anför om att en göra en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 15 (M, SD, KD), 16 (S, V, L, MP) och 17 (S, V, L, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 29 framförs att Svenska Jägareförbundet bör ha uppdraget att sköta delar av jakten och viltvården även i fortsättningen. Motionärerna menar att förbundet har en ovärderlig kompetens med hög trovärdighet och har starka band med jägarkåren. I yrkande 30 i samma motion framhåller motionärerna att det i stället för årliga beslut om bidrag ur viltvårdsfonden bör fattas beslut vart femte år för att skapa bättre långsiktighet.

Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2020/21:2804 yrkande 37 att beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget ska fattas för tre år i taget. Det blir då lättare att planera verksamheten. I yrkande 38 anför motionärerna att en översyn bör göras av vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden. Motionärerna menar att även vissa organisationer som motarbetar jakt får bidrag från viltvårdsfonden. Det är enligt motionärerna inte rimligt att jägare ska tvingas finansiera en verksamhet som motarbetar deras intressen.

Peter Helander m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2020/21:2923 yrkande 2 att det finns skäl överväga att beslutet för jakt- och viltvårdsuppdragets finansiering fattas för tre år i taget. Det skulle enligt motionärerna skapa bättre förutsättningar för att långsiktigt planera verksamheten.

Jessica Rosencrantz m.fl. (M) framhåller i kommittémotion 2020/21:3355 yrkande 1 att Svenska Jägareförbundet bör fortsätta att ha ett intakt ansvar för det allmänna uppdraget. Svenska Jägareförbundets arbete enligt det allmänna uppdraget fungerar väl och utförs på ett både effektivt och ansvarsfullt sätt. Det bör enligt motionärerna övervägas om det allmänna uppdraget ska ges i fleråriga perioder.

Enligt motion 2020/21:746 av Helén Pettersson (S) bör det allmänna uppdraget säkerställas. Motionären anser att det är angeläget att slå vakt om

den svenska modellen och vara mycket tydlig med att det allmänna uppdraget inte faller inom ramen för sådan verksamhet som omfattas av lagen om offentlig upphandling.

Monica Haider (S) framhåller i motion 2020/21:1991 att det allmänna uppdraget bör göras flerårigt. Det skulle på så sätt vara lättare för Svenska Jägarförbundet att planera och genomföra långsiktiga satsningar och projekt. Det är också viktigt ur ett folkbildnings- och folkrörelseperspektiv att förbundet får fortsätta att utföra det allmänna uppdraget.

Kompletterande uppgifter

Regeringen har årligen sedan 1938 gett Svenska Jägarförbundet ett jakt- och viltvårdsuppdrag (allmänna uppdraget) att leda delar av den praktiska viltvården och jakten i landet. Svenska Jägarförbundet har, efter årliga beslut av regeringen, tilldelats medel ur viltvårdsfonden för att kunna utföra det allmänna uppdraget.

Den 7 januari 2021 beslutade regeringen om vissa förändringar när det gäller viltvårdsfonden. I samband med detta framförde regeringen att viltvårdsfonden under lång tid har varit viktig för att finansiera en framgångsrik viltvård i Sverige. Det sätt på vilket pengar delats ut från fonden har dock enligt regeringen fått kritik från bl.a. EU-kommissionen för att strida mot upphandlingsreglerna.

Regeringen anför att den nya ordningen innebär en utveckling av Svenska Jägarförbundets roll där en anpassning har skett till bl.a. upphandlingslagstiftningen. Förbundet kommer alltså att utföra ett helt avgörande arbete när det gäller det rikstäckande ansvaret för landets viltvård. Eftersom det behövs en övergångsperiod har det allmänna uppdraget förlängts under 2021. Från och med 2022 kommer Svenska Jägarförbundet att behålla sin roll och få ett mer renodlat organisationsbidrag. Regeringen följer utvecklingen under övergångsperioden för att säkerställa att viktiga viltvårdsåtgärder kommer att utföras även framöver.

I beslutet ger regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att främja landets viltvård. Naturvårdsverket ska fr.o.m. den 1 januari 2022 se till att åtgärder som rör bl.a. viltövervakning, trafikeftersök och klövviltsförvaltning utförs. För detta får medel ur viltvårdsfonden användas och upphandlingsreglerna ska beaktas.

Regeringen har vidare beslutat om förordning (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden genom vilka ideella rikstäckande organisationer kan söka organisations- eller verksamhetsbidrag för att utföra åtgärder som främjar viltvården enligt jaktlagens (1987:259) definitioner. Naturvårdsverket är fr.o.m. den 15 februari 2021 ansvarig myndighet för att pröva frågor om vissa bidrag ur viltvårdsfonden.

Viltvårdsfonden finansieras av viltvårdsavgiften som jägarna betalar in genom det statliga jaktkortet. Fonden har under ett antal år varit underfinansierad. För att stärka fonden och ytterligare kunna främja viltvården har

regeringen även beslutat att höja viltvårdsavgiften från 300 till 400 kronor. Höjningen gäller fr.o.m. nästa jaktår, som inleds den 1 juli 2021.

Regeringen har i samband med besluten kommunicerat att Svenska Jägarförbundet fr.o.m. 2022 ska kunna få ett mer renodlat organisationsbidrag ur viltvårdsfonden. Detta för att förbundet ska kunna bibehålla den unika roll som man har haft sedan 1938 och kunna utföra sitt rikstäckande arbete för landets viltvård även i fortsättningen. För att processen framåt ska tydliggöras har Svenska Jägarförbundet möjlighet att redan nu ansöka om ett flerårigt bidrag för 2022 och åren därefter. Efter att ansökan inkommit kommer den att beredas inom Regeringskansliet före beslut.

Landsbygdsminister Jennie Nilsson anförde i sitt svar på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:1247) den 19 januari 2021 bl.a. följande.

2016 inledde EU-kommissionen ett pilotärende om Sveriges efterlevnad av upphandlingsreglerna angående det s.k. allmänna uppdraget. Kommissionens initiala rättsliga analys var att allmänna uppdraget och de medel Svenska Jägarförbundet erhållit sammantaget utgör ett offentligt kontrakt som ska upphandlas. I oktober 2016 svarade Sverige på kommissionens frågor om det allmänna uppdraget och anförde då bland annat att det på regeringens initiativ pågår en översyn av tilldelningen av medel ur viltvårdsfonden och att syftet med översynen är att, med beaktande av både nationell rätt och unionsrätten, effektivisera förfarandet. Efter kontakter med EU-kommissionen meddelade den att Sveriges svar godtagits och den 12 juni 2020 stängdes EU-ärendet.

Svenska Jägarförbundet kommer alltså att ha en viktig roll i landets viltförvaltning, men regeringen anser att tilldelningen av medel ur viltvårdsfonden behöver moderniseras och anpassas till gällande lagstiftning. Gränsdragningen mellan bidrag och vad som måste upphandlas i enlighet med upphandlingslagstiftningen behöver tydliggöras.

För att skapa ett långsiktigt effektivt, hållbart och transparant förfarande för tilldelningen av medel ur viltvårdsfonden har regeringen beslutat att uppdraga åt Naturvårdsverket att från och med den 1 januari 2022 se till att åtgärder som bl.a. rör viltövervakning, trafikeftersök och klövviltsförvaltning utförs. För detta får medel ur viltvårdsfonden användas och upphandlingsreglerna ska beaktas.

Svenska Jägarförbundets särställning inom landets viltvård kommer att bevaras genom att regeringen från och med 2022 avser tilldela förbundet ett flerårigt organisationsbidrag ur viltvårdsfonden för dess rikstäckande viltvårdsarbete.

Vidare har regeringen beslutat om förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden, genom vilken ideella rikstäckande organisationer kan söka organisations- eller verksamhetsbidrag för att utföra åtgärder som främjar viltvärden eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen (1987:259). Naturvårdsverket blir ansvarig myndighet och kommer att besluta om bidrag enligt förordningen.

Regeringen anser att dessa förändringar, utöver att göra förfarandet för tilldelningen mer förenligt med upphandlingslagstiftningen, även kommer att främja landets viltvård i stort.

När det gäller frågan om vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden regleras detta i 3 § i den nya förordningen om vissa bidrag ur viltvårdsfonden. Enligt förordningen är syftet med bidragen att främja

viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med syftet med jaktlagen. Enligt förordningen finns även vissa krav på en organisation som söker bidrag ur fonden (5 §). Bidrag får ges endast till en ideell organisation som

1. är en juridisk person vars verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen
2. är riksomfattande med a) ett lokalt eller regionalt förankrat föreningsliv i minst fem län, eller b) en verksamhet som är av intresse för hela samhället och inte endast lokalt
3. har bedrivit verksamhet under minst tre år före ansökan om bidrag
4. är självständig och demokratiskt uppbyggd
5. i sin verksamhet respekterar demokratins idéer, inklusive jämställdhet och förbud mot diskriminering
6. i fråga om medlemskap är öppen för alla människor
7. har uppfyllt kravet på redovisning om bidrag har getts tidigare år.

Landsbygdsminister Jennie Nilsson anförde i sitt svar på en skriftlig fråga (fr. 2020/21:2650) den 5 maj 2021 bl.a. följande.

Den 15 februari 2021 trädde den nya förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden i kraft, genom vilken ideella rikstäckande organisationer kan söka organisations- eller verksamhetsbidrag ur fonden. Regeringen har beslutat att högst 16,8 miljoner kronor årligen får användas till denna bidragsgivning. Naturvårdsverket är ansvarig myndighet och beslutar om bidrag enligt förordningen.

För att kunna få bidrag måste en organisation uppfylla de krav som anges i förordningen. Det krävs bland annat att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen, samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd. Vidare får Naturvårdsverket prioritera mellan inkomna ansökningar och ge företräde till de ansökningar som bedöms ha bäst förutsättningar att uppfylla syftet med bidraget.

Svenska Jägareförbundets särställning inom landets viltvård kommer att bevaras genom att regeringen från och med 2022 avser tilldela förbundet ett flerårigt organisationsbidrag ur viltvårdsfonden för dess rikstäckande viltvårdsarbete.

Eftersom detta innebär en förändring av hur bidrag ur viltvårdsfonden tidigare fördelats kommer regeringen att följa utvecklingen noga.

Utskottets ställningstagande

Jakt- och viltvårdsuppdraget

Utskottet noterar att regeringen den 7 januari 2021 beslutade om vissa förändringar när det gäller viltvårdsfonden. Regeringen har angett att Svenska Jägareförbundet fr.o.m. 2022 ska kunna få ett mer renodlat organisationsbidrag ur viltvårdsfonden. Detta för att förbundet ska kunna bibehålla den unika roll som man har haft sedan länge och kunna utföra sitt rikstäckande arbete för landets viltvård även i fortsättningen.

Utskottet kan konstatera att den tidigare rådande ordningen på området har fått kritik från bl.a. EU-kommissionen för att strida mot upphandlingsreglerna, och ser inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:725 (SD) yrkandena 29, 2020/21:746 (S) och 2020/21:3355 (M) yrkande 1 i denna del.

Utbetalningar från viltvårdsfonden

Jägarförbundet får varje år medel ur viltvårdsfonden för sitt arbete med jakt- och viltvårdsuppdraget. Beslut om utbetalningar från viltvårdsfonden har fattats för ett år i taget, vilket skapar viss kortsiktighet. En finansiering i fleråriga perioder skulle skapa bättre förutsättningar för att långsiktigt planera verksamheten. Utskottet anser att beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget bör fattas för tre år i taget. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2020/21:2804 (KD) yrkande 37, 2020/21:2923 (C) yrkande 2 och 2020/21:3355 (M) yrkande 1 i denna del och tillstyrker delvis motion 2020/21:725 (SD) yrkande 30. Utskottet avstyrker motion 2020/21:1991 (S).

Bidrag till organisationer ur viltvårdsfonden

Viltvårdsfonden finansieras genom viltvårdsavgiften som infördes 1938. Avgiften är obligatorisk för alla som jagar i Sverige. Det är angeläget att viltvårdsfondens medel fördelas till organisationer och myndigheter som arbetar för jakt, vilt och naturvård. Utskottet anser därför att en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från viltvårdsfonden bör göras. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motion 2020/21:2804 (KD) yrkande 38.

Nationella Viltolycksrådet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att genomföra en översyn av verksamhet i Nationella Viltolycksrådet.

Jämför reservation 18 (M).

Motionen

Enligt kommittémotion 2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5 bör en översyn av verksamhet i Nationella Viltolycksrådet genomföras. Motionärerna anför att det i samarbetet i rådet finns en del strukturella problem både vad gäller utrustning och i kommunikationen mellan polisen och jägarna, vilket försvårar eftersöksarbetet.

Kompletterande uppgifter

På regeringens uppdrag ansvarar Nationella Viltolycksrådet (NVR) för att organisera en nationell viltolycksorganisation för eftersök av trafikskadat vilt och att verka för att viltolyckorna minskar. NVR ska förebygga viltolyckor och reducera effekten när de har inträffat. Arbetet syftar till att öka säkerheten och tryggheten på vägar och järnvägar och för att minska djurens lidande. Polismyndigheten är huvudman för NVR och innehar ordförandeposten. I rådet samverkar ett 15-tal myndigheter, organisationer och företag och bidrar gemensamt till att löpande utveckla och förbättra verksamheten. Utöver NVR:s nationella representanter finns regionala viltolycksråd med representanter från alla medlemsorganisationer. Samtliga medlemsorganisationer i NVR bidrar till de regionala rådens arbete. Rådet arbetar bl.a. efter en handlingsplan för 2019–2021. Svenska Jägareförbundet svarar, inom ramen för sitt allmänna uppdrag, för att tillsammans med Jägarnas Riksförbund tillhandahålla eftersöksjägare med spårhundar och kontaktpersoner för viltolycksorganisationen.

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt och Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt (RPSFS 2012:33) regleras bl.a. organisatoriska frågor och ansvar inom den frivilliga eftersöksorganisationen, kompetenskrav på eftersöksjägare, utrustning, själva genomförandet av eftersök m.m. Naturvårdsverket kommer under hösten att se över sina föreskrifter. Översynen kommer i första hand att beröra den operativa eftersöksverksamheten.

Polismyndigheten har i en skrivelse till Regeringskansliet den 17 juni 2019 hemställt om att myndigheten ska ges bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om eftersök av trafikskadat vilt enligt 26 a § jaktlagen (1987:259). En sådan föreskriftsrätt, som kan föras in i jaktförordningen (1987:905), bedöms vara nödvändig för att Polismyndigheten ska kunna styra processen vid eftersök i alla delar och därmed uppfylla sitt arbetsmiljöansvar för de eftersöksjägare som utför det faktiska eftersöksarbetet. Hemställan handläggs på Näringsdepartementet (N2019/02290/FSR).

Som framgår ovan ska Naturvårdsverket fr.o.m. den 1 januari 2022 se till att åtgärder som rör bl.a. trafikeftersök utförs. För detta får medel ur viltvårdsfonden användas och upphandlingsreglerna ska beaktas. Enligt uppgift från Regeringskansliet har regeringen inte några planer på att ändra NVR:s verksamhet med anledning av uppdraget till Naturvårdsverket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att Nationella Viltolycksrådet (NVR) är ett organ där Polismyndigheten är huvudman och där ett antal myndigheter, organisationer och företag gemensamt bidrar till att löpande utveckla och förbättra verksamheten. Polismyndigheten har begärt att myndigheten ska ges bemyndigande att meddela närmare föreskrifter om eftersök av trafikskadat

vilt enligt 26 a § jaktlagen, eftersom man önskar kunna styra processen vid eftersök i alla delar.

Utskottet kan konstatera att NVR i sin myndighetssamverkan kan behandla de oklarheter som kan finnas i samband med eftersöksarbetet. Utskottet utgår vidare från att regeringen följer utvecklingen när det gäller organiseringen av eftersöksarbetet, bl.a. med anledning av de ändringar i regelverket som behandlas i avsnittet ovan. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2020/21:3355 (M) yrkande 5.

Viltvårdsmyndighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att en viltvårdsmyndighet bör inrättas.

Jämför reservation 19 (M, SD, KD) och särskilt yttrande 1 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 35 begärs att ansvaret för jakt- och viltfrågor överförs från Naturvårdsverket till en renodlad myndighet för dessa frågor, med geografisk förankring i områden där jakt och viltvård är viktiga verksamheter. Enligt motionärerna bör inflytandet över jakt och viltvård flyttas längre bort från Stockholm och närmare de regioner som är direkt berörda, där relevant kompetens finns.

Även i kommittémotion 2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2 anförs att en fristående myndighet för jakt och vilt bör inrättas. Motionärerna anför att jakt och viltförvaltning är en viktig fråga för många människor i stora delar av landet och därför inte bör hanteras av en statlig myndighet med många andra ansvarsområden. Ett inrättande av en fristående myndighet skulle underlätta landsbygdsförankring och ge möjligheter att skapa underlag för en bättre dialog med regionala myndigheter, jägarorganisationer, mark- och djurägare och landsbygdsbor i övrigt.

Peter Helander m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2020/21:2923 yrkande 3 att möjligheterna att inrätta en viltmyndighet bör ses över. Syftet med en sådan myndighet skulle vara att den effektivt kan hantera de brister i viltförvaltningen som vi ser i dag när det gäller flera arter, menar motionärerna. Den myndighet som ansvarar för jaktfrågorna måste fungera bra, vara kompetent och ha jägarkårens förtroende.

I kommittémotion 2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 18 begärs att den nya viltmyndigheten inrättas enligt tidigare tillkännagivanden från riksdagen. Enligt yrkande 19 i samma motion bör detta ske senast före valet 2022.

I motion 2020/21:892 av Per Åsling (C) anförs att en ny viltmyndighet bör skapas och att man bör undersöka om det är möjligt att förlägga denna till Jämtlands län.

Sten Bergheden anför i motion (M) 2020/21:1826 att en ny viltmyndighet bör förläggas till Skaraborgsområdet. Motionären pekar på att det i området finns närhet till naturen och en bred kompetens inom jakt och naturvårdsfrågor.

I motion 2020/21:3344 yrkande 9 begär Magnus Jacobsson (KD) att det ska upprättas en ny viltvårdsmyndighet. Myndigheten bör enligt motionären bl.a. ansvara för frågor om skyddsjakt, vilket är en viktig fråga för att upprätthålla en levande renskötsel.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I juli 2012 tillsattes en utredning för att se över den svenska jaktlagstiftningen. Ett delbetänkande om utvärdering av myndighetsansvaret för jakt- och viltförvaltning överlämnades till regeringen i oktober 2013 (SOU 2013:71). Utredningen föreslog i första hand att en ny sammanhållen myndighet för jakt- och viltförvaltning, Viltmyndigheten, skulle inrättas. Jaktlagsutredningen lades ned i januari 2015. Riksdagen uppmanade sedan regeringen i mars 2015 att inrätta en ny myndighet med ansvar för jaktfrågor och viltförvaltning (bet. 2014/15:MJU9, rskr. 2014/15:154).

Naturvårdsverket redovisade i juni 2015 en strategi för svensk viltförvaltning med en övergripande vision, mål och delmål för det ansvar som Naturvårdsverket har som central myndighet för frågor om vilt, rovdjur och jakt samt som vägvisare för andra myndigheter och aktörer. Strategin remissbehandlades.

I maj 2016 upprepade riksdagen sin uppmaning till regeringen om att en ny myndighet för jakt- och viltförvaltning bör utredas senast under 2016 (bet. 2015/16:MJU19, rskr. 2015/16:227).

I skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) anger regeringen bl.a. följande.

Jaktlagsutredningen presenterade sitt delbetänkande Viltmyndighet – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71) i oktober 2013. Betänkandet har remitterats och bedömningen är att vissa aspekter kring en eventuell ny myndighet kräver ytterligare utredning. Regeringens bedömning har varit att hanteringen av frågan om en ny viltmyndighet ska avvakta dels den pågående översynen av viltvårdsfondens användning, dels Naturvårdsverkets genomförande och utvärdering av En strategi för svensk viltförvaltning. I januari 2021 beslutade regeringen om förändringar angående utdelning av medel från viltvårdsfonden. Naturvårdsverket ges i uppdrag att främja landets viltvård, vari Naturvårdsverket från och med den 1 januari 2022 har ansvar för att åtgärder som bl.a. rör viltövervakning, trafik eftersök och klövviltsförvaltning utförs. För detta får medel ur viltvårdsfonden användas och upphandlingsreglerna ska beaktas. Vidare blir Naturvårdsverket ansvarig myndighet för att pröva frågor om bidrag och besluta om utbetalning av bidrag enligt förordningen (2021:12) om vissa bidrag ur viltvårdsfonden. En utvärdering av viltstrategin har

genomförts i december 2019. Med utgångspunkt i utvärderingen arbetar Naturvårdsverket för närvarande med en reviderad strategi för svensk viltförvaltning. Arbetet sker i dialog med berörda organisationer och myndigheter. Ärendet bereds vidare.

Landsbygdsminister Jennie Nilsson anförde den 10 februari 2021 bl.a. följande i sitt svar på skriftlig fråga 2020/21:1535.

Jaktlagsutredningen lämnade ett delbetänkande Viltmyndighet – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71). Betänkandet har remitterats och min bedömning är att vissa frågor i betänkandet lämnats utestående och att utredningen inte analyserats tillräckligt djupt. Till exempel är utredningens och betänkandets förslag avseende finansieringen inte tillfredsställande. Att bilda nya myndigheter är resurskrävande och det måste finnas ett tydligt mervärde. Därför måste vi noggrant överväga och utreda olika alternativ.

En väl utformad myndighetsstruktur är en förutsättning för en effektiv och hållbar viltförvaltning.

Regeringen agerar för att långsiktigt bygga upp förtroendefulla samarbeten med berörda aktörer i syfte att förbättra förutsättningarna för en effektiv och hållbar viltförvaltning. Viltförvaltningen utvecklas ständigt. Naturvårdsverkets strategi för svensk viltförvaltning har mottagits positivt och regeringen följer hur det arbetet fungerar. Det är regeringens förhoppning att uppdraget till Naturvårdsverket att främja viltvården med medel ur viltvårdsfonden kommer få positiva effekter på landets viltförvaltning. Genom att Naturvårdsverket kommer att delta mer aktivt i viltvården så torde samarbetet mellan Naturvårdsverket och berörda aktörer stärkas.

Det är viktigt att de åtgärder vi vidtar stärker jaktens viltvårdande funktion.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare beslutat om tillkännagivanden till regeringen om att en ny myndighet för jakt- och viltförvaltning bör utredas. I skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 har regeringen anförts att frågan om en ny viltmyndighet bereds vidare. Landsbygdsministern har i sitt svar på en skriftlig fråga, som redovisas ovan, framhållit att underlaget inte är fullständigt och att regeringen noggrant måste överväga och utreda olika alternativ. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl att nu vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena om en fristående viltvårdsmyndighet. Därmed avstyrks motionerna 2020/21:700 (SD) yrkande 35, 2020/21:725 (SD) yrkande 2, 2020/21:892 (C), 2020/21:1826 (M), 2020/21:2923 (C) yrkande 3, 2020/21:3299 (M) yrkandena 18 och 19 samt 2020/21:3344 (KD) yrkande 9.

Jaktregler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jakttider, jaktmetoder, vapen och fångstredskap.

Jämför reservation 20 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 anfördes att jakttiden på kråka, kaja och skata inte bör förkortas. Motionärerna pekar på att Naturvårdsverket, trots sitt eget förslag om kraftigt förkortade jakttider på dessa arter, har varnat för ökad predation och minskade bestånd av skyddsvärda arter.

Helén Pettersson (S) anför i motion 2020/21:2509 att acceptansen för älgförvaltningen bör värnas och brunstuppehållet bibehållas, med särskilt beaktande av de etiska aspekterna i de delar av landet där älgjakten startar i september. Motionären pekar på att en utökad jakttid på älg har föreslagits, med borttaget s.k. brunstuppehåll. Motionären anser att detta vore fel väg att gå, både av jaktetiska skäl och för att brunstuppehållet ger människor möjlighet att vistas i skog och mark under uppehållet.

I motion 2020/21:3064 yrkande 1 framför Rebecka Le Moine (MP) att grytjakt bör förbjudas. Motionären framhåller att grytjakten är att betrakta som en ren nöjesjakt som utsätter bytesdjuret för stress och hunden för risker att bli skadad genom att fastna eller att bli attackerad av bytesdjuret. Enligt yrkande 2 i samma motion bör fågajt vara förbjudet. Motionären anför att fågajt medför djurvälståndsrisker när det gäller tiden från skott till medvetlöshet och vid skadeskjutning. Bristen på vetenskapliga studier av effekterna på vilt skjutna med pil och båge ger en osäkerhet som i sig indirekt innebär en djurvälståndsrisk. I yrkande 3 framför motionären att man bör förbjuda jaktinslag och belöningssystem inom jakt som uppmuntrar dödande av djur endast för nöjes skull. Att tillåta jakt som okontrollerad tävlingsform har inget med ansvarsfull viltvård att göra utan riskerar i stället den biologiska mångfalden och balansen i naturen. I yrkande 4 efterfrågas ett förbud mot utsättning av vilt i naturen enbart för att döda det, eftersom det påverkar balansen i naturen och den genetiska utvecklingen av arten samt orsakar onödigt lidande.

Cecilia Widegren (M) anför i motion 2020/21:3560 yrkande 1 att möjligheten att tillåta fågajt bör ses över och enligt yrkande 2 i motionen bör möjligheterna att ta fram ett regelverk för detta ses över. Motionären menar att det nu är dags för Sverige att få en ordning på plats där fågajt regleras som annan jakt.

I motion 2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkande 27 anfördes att oetiska jaktformer, t.ex. gods jakt på fågel och fälljakt på lodjur, bör

förbjudas. Även fallor av typen fotsnara bör förbjudas enligt yrkande 28 i motionen. Motionärerna framhåller att fällfångst utsätter djur för onödigt lidande och att de utsätts för svår stress när de försöker befria sig. Eftersom det är komplicerat att göra fällorna selektiva kan dessa fånga djur av icke avsedda arter och djur med ungar.

Sten Bergheden (M) anför i motion 2020/21:947 yrkande 1 att tillståndsplikten för vildsvinsfällor bör utredas för att fler ska kunna bygga och använda vildsvinsfällor utan att behöva ansöka om tillstånd om man uppfyllt Naturvårdsverkets minimikrav på hur en fälla ska utformas. I yrkande 2 i samma motion anser motionären att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att förtydliga minimikraven för vildsvinsfällor och att kraven utformas på ett sådant sätt att fler kan bygga sina egna fällor. Motionären framhåller att nu gällande regelverk är komplicerat och att varje typ av fälla både måste testas och godkännas för att få användas.

I motion 2020/21:1695 av Erik Ottoson (M) yrkande 6 anføres att regeringen bör ta initiativ till en förordningsändring som möjliggör jakt nattetid med såväl fast som rörlig belysning, även i anslutning till jaktvapnet och som möjliggör användning av elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare och värmekamera vid jakt efter rödrev, grävling, skogsmård, mink, mårddhund och tvättbjörn och annat jämförbart vilt. Nuvarande reglering innebär att en jägare som jagar vildsvin vid en åtel med åtelbelysning inte får fälla en räv som går förbi om inte jägaren först släcker belysningen.

Kompletterande uppgifter

Jakttider

Enligt 29 och 52 §§ jaktlagen (1987:259) får jakt bedrivas på de tider som regeringen, eller den förvaltningsmyndighet som regeringen överlåter föreskrifträtten till, bestämmer. Av 2 § första stycket jaktförordningen (1987:905) framgår att jakt efter vilt är tillåten under de tider av jaktåret (den 1 juli–30 juni) som anges i bilaga 1 till förordningen. Enligt förordningen ska Naturvårdsverket minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i förordningen och vid behov föreslå ändringar till regeringen. Naturvårdsverket har genomfört en sådan översyn av samtliga jakttider. Under perioden den 1 januari–31 mars 2019 kunde berörda aktörer lämna förslag på ändrade jakttider. Naturvårdsverket har grundat sitt arbete med reviderade jakttider bl.a. på bedömningar av biologiska ramar, t.ex. en arts parnings- och uppfödningssperiod, samt legala ramar i form av förordningar och internationella överenskommelser som Sverige förbundit sig till. Vid översynen av jakttiderna görs en samlad bedömning för respektive art. Enligt Naturvårdsverket har förslagen till ändrade jakttider remitterats i olika omgångar under 2019 och början av 2020. Naturvårdsverket har därefter i dialog med en särskild beredningsgrupp arbetat fram ett slutligt förslag som har överlämnats till regeringen (NV-08122-18).

Regeringen remitterade ärendet under hösten 2020. Den 6 maj 2021 beslutade regeringen om nya tider för jakt. Ändringarna i jaktförordningen träder i kraft den 1 juli 2021. Av regeringens beslut om nya jakttider framgår att jakttiden för kråka, kaja och skata inte har ändrats.

När det gäller uppehåll i jakttiden för älg anförde Naturvårdsverket i sitt förslag till nya jakttider att det inte finns stöd för att ett brunstuppehåll är till fördel för älgens reproduktion, men att det regionalt kan finnas önskemål om ett uppehåll i älgjakten. Naturvårdsverket pekade på att det bl.a. av etiska skäl kan finnas önskemål om att lämna älgarna ostörda under en period då brunsten vanligtvis infaller. I de nya reglerna om jakttider som regeringen har beslutat om framgår att länsstyrelsen i de län där jakten ska börja den 1 september får besluta om uppehåll i jakten under en period om högst 14 dagar under älgens parningstid, om möjligheterna att uppnå beslutade mål inom länet avseende skadenivåer på skog och trafik orsakade av älg inte försvåras.

Övriga jaktregler

Vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen (1987:259) eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen (3 §). När viltet är fredat, gäller fredningen också dess ägg och bon. Viltet ska vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. Markägaren och jakträttshavaren svarar för att åtgärderna utförs och att anpassningen sker (4 §).

Enligt 27 § jaktlagen ska jakten bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Av 30 § samma lag framgår att man vid jakten endast får använda de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver. I 10 a § jaktförordningen (1987:905) anges att det vid jakt endast får användas sådana vapen eller andra jaktmedel som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver. I fråga om vilda fåglar, björn, varg, järv, lo, utter, bäver, valar och fladdermöss samt i fråga om visst annat vilt i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) gäller särskilda regler. Av 11 § i jaktförordningen framgår att fångstredskap ska vara av godkänd typ för att få användas och att det är Naturvårdsverket som efter samråd med Statens jordbruksverk prövar frågor om godkännande av fångstredskap. Ett fångstredskap av en typ som har prövats i ett annat EU-land, Turkiet eller ett land inom Efta som har undertecknat EES-avtalet får dock användas om produkten uppnår en djurskydds- och säkerhetsnivå likvärdig den svenska. Ett sådant redskap ska anmälas till Naturvårdsverket.

Bestämmelser om jaktmedel återfinns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Naturvårdsverket arbetar för närvarande med en översyn av dessa föreskrifter. I ett förslag till nya

föreskrifter som Naturvårdsverket remitterade 2018 ingick ett förslag om att tillåta viss pilbågsjakt. Nu har Naturvårdsverket remitterat en omarbetad version av föreskrift om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt. Den nya föreskriften ska ersätta delar av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt. I den omarbetade versionen av förslaget som nu har varit på remiss återfinns inga förslag om pilbågsjakt. Remisstiden pågick fram till den 1 maj 2021.

Användandet av fångstredskap regleras sedan den 1 augusti 2018 i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om användande av fångstredskap (NFS 2018:3). Bestämmelserna i föreskrifterna syftar till att tillräcklig hänsyn tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användandet av fångstredskap (2 §).

Det finns två huvudtyper av godkända fångstredskap: I dödande fällor (slagfällor) fångas och dödas djuret i fångstögonblicket. I fällor för levandefångst hålls djuret kvar antingen genom att stängas in i en bur eller i ett nät, eller hållas fast av en snara. Vilka redskap som är godkända framgår av Naturvårdsverkets förteckning över godkända fångstredskap.

Den som bygger ett fångstredskap måste följa de ritningar och material- och konstruktionsspecifikationer som Naturvårdsverket har godkänt. Skälet till detta är att djur annars kan orsakas lidande och människors säkerhet kan påverkas. Ändringar kan också medföra att fångstredskapet fångar andra djur än vad det är avsett för. Om man inte följer specifikationen riskerar man att fångstredskapet inte omfattas av det ursprungliga typgodkännandet och att det därmed inte får användas vid jakt. Den som själv bygger ett fångstredskap är ansvarig för att det sker i enlighet med befintligt typgodkännande och det krävs inget ytterligare tillstånd från Naturvårdsverket innan fångstredskapet får börja användas.

Den som använder fångstredskap som inte dödar ska undvika att vilt är fångat under onödigt lång tid i fångstredskapet (17 §). I det allmänna rådet till 17 § sägs att fångstredskap som inte dödar bör utrustas med larmanordning för att kunna vittjas snabbt efter fångst. Fångstredskap som inte dödar och som är avsett för fångst av fågel ska vittjas minst en gång per dygn (18 §). Även fångstredskap som inte dödar och som är avsett för fångst av däggdjur ska vittjas minst en gång per dygn (19 §). För vissa arter ska vittjande ske minst två gånger per dygn, morgon och kväll. Fotsnara för rödräv ska vittjas minst två gånger per dygn, morgon, senast vid gryningen, och kväll (21 §). Fångstredskap som har utrustats med larmanordning ska vittjas snarast möjligt efter det att larmanordningen har gett utslag (22 §). Fotsnara för rödräv får endast användas av personer som har genomgått en särskild utbildning (24 §) och får endast användas i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Länsstyrelsen får besluta om undantag för vissa områden om det är motiverat för skydd av hotade djurarter (25 §).

När det gäller fångstredskap avsett för vildsvin gäller – utöver de andra krav som anges för användande av sådant redskap – att fångstredskapet ska utrustas med larmanordning, att redskapet endast får betas med oförädlad vegetabiliskt

foder och att redskapet ska ställas in så att ingångsöppningen som mest är 55 cm hög (20 §). Det sistnämnda kravet är enligt Naturvårdsverket till för att man ska undvika att fånga suggor som har kultingar.

Naturvårdsverket har rätt att återkalla gamla beslut om typgodkännande med stöd av föreskrifterna om det framkommer vid användningen att fångstredskapet utsätter vilt för onödigt lidande, att fångstredskapet inte är tillräckligt selektivt eller att människor eller egendom utsätts för fara.

Det förekommer att djur föds upp och sätts ut för syften som vilt- och fiskevård. Det kan handla om att kompensera för en naturlig produktion av fisk som upphört till följd av utbyggd vattenkraft, eller att mer allmänt öka tillgången på vilt eller fisk för jaktändamål eller sportfiske. De arter som främst sätts ut är fasan, raphöna, gräsand och olika laxfiskar. Enligt 8 kap. 4 § miljöbalken får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om bl.a. förbud mot eller särskilda villkor för att sätta ut djur i syfte att skydda vilt levande djur- eller växtarter eller den biologiska mångfalden. Även Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter innehåller regler om utsättning och annan hantering av vissa arter. Utsättning av vilt regleras även i jaktförordningen (1987:905). Enligt 41 § första stycket jaktförordningen är huvudregeln att utsättning av vilt är förbjuden. Naturvårdsverket har dock ett bemyndigande att föreskriva om eller i enskilda fall besluta om undantag.

Regeringen gav i juni 2019 Jordbruksverket i uppdrag att utreda om det finns behov av att ytterligare reglera djurskyddet vid utsättning av djur för jakt och fiskeändamål. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i mars 2021. Jordbruksverket har föreslagit en författningsändring i form av ett tillägg till djurskyddslagen. Förslaget innebär ett krav om att djur som sätts ut för jakt- och fiskeändamål ska ha förutsättningar för ett liv i det vilda. Förslaget innebär även ett krav på att miljön där djuren sätts ut ska ge dem förutsättningar för ett liv i det vilda. Jordbruksverket bedömer att det är motiverat att tydliggöra djurhållarens ansvar i lagstiftning och förebygga djurskyddsrisiker, samt att ge lagstöd för länsstyrelserna att kunna ingripa om utsättningar görs på felaktigt sätt och medför lidande för djur. Redovisningen bereds i Regeringskansliet.

Regeringen beslutade i juni 2019 att ge Naturvårdsverket och Jordbruksverket i uppdrag att tillsammans utreda behovet av grytanlagsprov med levande grävling. Syftet var att kartlägga i vilken utsträckning det finns intressen som kan motivera att grytanlagsprov med levande grävling ska få fortsätta. Uppdraget redovisades i juni 2020 (NV-05336-19). Naturvårdsverket och Jordbruksverket konstaterade i rapporten att grytjakt kan vara ett viktigt verktyg vid bekämpning av främmande arter samt vid eftersök av skadat grytlelevande vilt. Ur ett samhällsperspektiv är det således angeläget att det även i framtiden finns lämpliga hundar för grytjakt. Det har dock inte framkommit något som visar att grytanlagsproven med levande grävling skulle vara ett bättre redskap för att få fram lämpliga grythundar än en alternativ metod, såsom användning av attrapper eller grytjaktprov. Naturvårdsverket

och Jordbruksverket har inte heller i övrigt sett att det finns några risker för tydliga negativa samhälleliga effekter om användning av levande grävling vid grytanlagsprov inte längre skulle vara tillåtet. Mot bakgrund av att det konstaterats att det föreligger en påtaglig risk för lidande hos grävlingar som används vid grytanlagsprov, och med beaktande av att det inte har framkommit några tillräckligt tungt vägande skäl för att grytanlagsprov med levande grävling ska få fortgå, anser Naturvårdsverket och Jordbruksverket att det inte är motiverat med ett fortsatt undantag från huvudregeln om förbud mot att utsätta djur för lidande. Grytanlagsproven med levande grävling bör således fasas ut. Myndigheterna anser att användning av levande grävling vid grytanlagsprov bör fasas ut under en övergångsperiod om cirka fem år, för att det ska finnas tid för fortsatt utveckling och testning av alternativ. Rapporten har remissbehandlats. Beredning pågår i Regeringskansliet.

Jakt med rörlig belysning m.m.

Enligt 14 § jaktförordningen (1987:905) får fast belysning användas vid väg eller byggnad som satts upp i annat syfte än att underlätta jakten vid jakt efter vildkanin, rödrev, mårddhund, grävling, mink, mård, tvättbjörn eller vildsvin. Vid jakt efter dessa djur får även ficklampa eller annan liknande lampa användas när djuret ska avlivas i samband med jakt med ställande hund, jakt vid gryt eller lya samt när ett fångstredskap vittjas. Fast belysning som har satts upp i syfte att underlätta jakten får användas vid jakt efter vildsvin vid för ändamålet anordnade åtelplatser för vildsvin (åteljakt).

Utöver detta får Naturvårdsverket eller länsstyrelsen vid viss typ av jakt i enskilda fall besluta om undantag från förbudet att använda rörlig belysning i samband med jakt (15 a §, 15 c §).

Under 2019 infördes en ny paragraf i jaktförordningen (4 a §). Av paragrafen framgår att elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning får användas i nära anslutning till jaktvapnet vid jakt efter vildsvin. Termiska sikten får dock endast användas vid jakt i öppen terräng eller vid åtelplatser (2019:174).

Enligt 15 a § jaktförordningen får Naturvårdsverket eller, om beslutet fattas av länsstyrelsen, länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning, bl.a. när det handlar om skyddsjakt. Länsstyrelsen i Södermanlands län har hemställt om ändring i 15 a § med innebörden att Naturvårdsverket (eller länsstyrelsen) ska ges möjlighet att föreskriva om undantag. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

I den ovan nämnda översynen av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om nya jaktmedelsföreskrifter framgår att det bl.a. föreslås att jägare, utan dispens från Naturvårdsverket, ska få använda nattsikte vid skyddsjakt på hjort om jakten tillåts under hela dygnet.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av redovisningen ovan beslutade regeringen i maj 2021 om nya tider för jakt. Av beslutet framgår att jakttiderna för kråka, kaja och skata inte har ändrats. Yrkandet om detta är således tillgodosett.

Av de nya reglerna om jakttider framgår även att länsstyrelsen i de län där jakten ska börja den 1 september får besluta om uppehåll i jakten under en period om högst 14 dagar under älgens parningstid, om möjligheterna att uppnå beslutade mål inom länet avseende skadenivåer på skog och trafik orsakade av älg inte försvåras. Utskottet har inget att invända mot denna ordning.

Utskottet vill vidare lyfta fram att jakt enligt 27 § jaktlagen ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Av 30 § samma lag framgår att man vid jakten endast får använda de vapen och jaktmedel i övrigt som regeringen föreskriver. Bestämmelser om jaktmedel återfinns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Naturvårdsverket arbetar för närvarande med en översyn av dessa föreskrifter. Utskottet noterar att det i det senaste förslaget till nya föreskrifter som remitterades inte ingick något förslag om att tillåta pilbågsjakt. Frågan bereds fortfarande på Naturvårdsverket.

Användandet av fångstredskap regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om användande av fångstredskap (NFS 2018:3). Bestämmelserna i föreskrifterna syftar till att tillräcklig hänsyn ska tas till djurskydd, säkerhet och selektivitet vid användandet av fångstredskap. Den som använder fångstredskap som inte dödar ska undvika att vilt är fångat under onödigt lång tid i fångstredskapet. I det allmänna rådet till föreskriften sägs att fångstredskap som inte dödar bör utrustas med larmanordning för att kunna vittjas snabbt efter fångst. Det finns, som framgår i redovisningen ovan, även föreskrifter om hur ofta fångstredskap ska vittjas. Den som bygger ett fångstredskap måste följa de ritningar och material- och konstruktions-specifikationer som Naturvårdsverket har godkänt. Skälet till detta är att djur annars kan orsakas lidande och människors säkerhet kan påverkas. Den som själv bygger ett fångstredskap är ansvarig för att det sker i enlighet med befintligt typgodkännande och det krävs inget ytterligare tillstånd från Naturvårdsverket innan fångstredskapet får börja användas. Utskottet ser inte något skäl till ändring av dessa regler eller av reglerna för fångstredskap för vildsvin.

Utskottet vill påminna om att huvudregeln enligt 41 § första stycket jaktförordningen är att utsättning av vilt är förbjuden. Naturvårdsverket har dock ett bemyndigande att föreskriva om eller i enskilda fall besluta om undantag. Regeringen gav i juni 2019 Jordbruksverket i uppdrag att utreda om det finns behov av att ytterligare reglera djurskyddet vid utsättning av djur för jakt och fiskeändamål. Som framgår ovan redovisades uppdraget till Regeringskansliet i mars 2021. Redovisningen bereds i Regeringskansliet.

När det gäller grytjakt redogörs ovan för redovisningen av Naturvårdsverkets och Jordbruksverkets uppdrag om att utreda behovet av grytanlagsprov

med levande grävling. Myndigheterna konstaterar i det sammanhanget att grytjakt kan vara ett viktigt verktyg vid bekämpning av främmande arter samt vid eftersök av skadat grytlelevande vilt. Myndigheterna anser dock att användning av levande grävling vid grytanlagsprov bör fasas ut under en övergångsperiod om cirka fem år. Beredning av frågan pågår i Regeringskansliet.

Regler om jakt med värmekamera, rörlig belysning och liknande hjälpmedel har införts i jaktförordningen för jakt efter vildsvin. Det finns även möjlighet att i det enskilda fallet besluta om undantag från förbudet att vid jakt använda belysning, bl.a. när det handlar om skyddsjakt. Frågan om Naturvårdsverket eller länsstyrelsen ska ges möjlighet att föreskriva om undantag från detta förbud bereds inom Regeringskansliet. Naturvårdsverket behandlar i sitt föreskriftsarbete för närvarande frågan om huruvida jägare, utan dispens från Naturvårdsverket, ska få använda nattsikte vid skyddsjakt på hjort om jakten tillåts under hela dygnet.

Mot bakgrund av det som anförs ovan och med hänsyn till det arbete som pågår avstyrker utskottet motionerna 2020/21:947 (M) yrkandena 1 och 2, 2020/21:1695 (M) yrkande 6, 2020/21:2509 (S), 2020/21:2764 (MP) yrkandena 27 och 28, 2020/21:3064 (MP) yrkandena 1–4, 2020/21:3355 (M) yrkande 7 och 2020/21:3560 (M) yrkandena 1 och 2.

Blyammunition

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om användningen av blyammunition.

Jämför reservation 21 (M, KD), 22 (C) och 23 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21 anför motionärerna att bly i ammunition inte bör förbjudas så länge det inte finns fullgoda alternativ som kan garantera en säker jakt. Motionärerna anför att ett sådant förbud mot bly skulle få orimliga konsekvenser för jakten i Sverige. Sverige har mycket våtmarker och vattendrag. Läger man till att det måste finnas ett säkerhetsavstånd skulle nästan hela landet omfattas av ett blyförbud i ammunition.

Johan Forssell m.fl. (M) framhåller i kommittémotion 2020/21:3299 yrkande 11 att en möjlighet bör ges för jägare, målskyttar och övriga vapenägare att fortsätta använda blyammunition vid jakt och skytte för att detta ska kunna fungera på ett bra och säkert sätt. Motionärerna framhåller att Sverige redan i dag har hårda restriktioner för var blyammunition får användas.

I kommittémotion 2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6 framförs att regeringen bör verka för att stoppa EU-kommissionens nya förslag om att förbjuda användningen av blyammunition i våtmarker. Motionärerna anser att förslaget innehåller flera allvarliga brister. Rättssäkerheten för svenska jägare hotas och dessutom skulle förslaget innebära att nästan hela Sverige klassas som våtmark. Motionärerna framhåller även att frågan om blyammunition vid jakt inte är något som ska regleras på EU-nivå. I Sverige finns redan ett tydligt naturskydd och strikta restriktioner för bly i våtmarker.

I kommittémotion 2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 14 tar motionärerna upp frågan om våtmarker och jakt. Motionärerna framhåller att definitionen av våtmark är viktig i förhållande till regelverket för jakt och ammunition. I dag har markägaren jakträtt, vilket innebär att det bör vara tydligt hur jakträtten påverkas av våtmarker. Det bör även tydliggöras när restriktioner gällande val av ammunition inträder. Om jakt påverkas negativt vid nyanläggning av våtmarker bör restriktioner framgå tydligt och definition av våtmark bör vara tydligt definierad när det gäller begränsningar av jakträtten och av ammunition.

Nina Lundström m.fl. (L) tar i kommittémotion 2020/21:3238 yrkande 9 upp frågan om att minska förekomsten av bly. Motionärerna anför att bly i hagelammunition i de flesta fall kan ersättas av t.ex. stål eller vismut. Motionärerna menar att styrmedel för bly i ammunition bör övervägas i syfte att stimulera användningen av blyfria alternativ. Detta skulle minska riskerna för förgiftning av olika fågelarter.

Kompletterande uppgifter

I Sverige får ammunition i form av blyhagel inte användas vid jakt på våtmarker eller vid jakt över grunda delar av öppet vatten. Blyhagel får inte heller användas vid skytte som inte är jakt, t.ex. sportskytte. Syftet med förbudet är att minska förekomsten av bly i miljön.

EU-kommissionen har nyligen beslutat om ett förbud för användning av blyhagel i eller inom hundra meter från en våtmark. Förbudet finns infört i Reach-förordningen ((EG) nr 1907/2006) och utfärdades den 25 januari 2021. Förbudet omfattar även medhavande av hagelammunition vid skjutning i våtmarker eller på väg till eller från skjutning i våtmark. Reglerna gäller i samtliga länder inom EU/EES från den 16 februari 2023. Regeringen har bedömt att det svenska nationella förbudet och det nya EU-förbudet omfattar användning av blyhagel i ungefär samma geografiska områden.

Förbud enligt Reach-förordningen fattas av kommissionen med stöd av en kommitté, den s.k. Reach-kommittén. Efter att Reach-kommittén har röstat om ett förslag är ordningen den att kommissionen presenterar förslaget för Europaparlamentet och rådet som, om de anser att kommissionen gått utöver sina befogenheter, kan invända mot beslutet.

Vid en avstämning med riksdagen hösten 2020 (EU-nämndens protokoll 2020/21:18) framförde en majoritet i EU-nämnden att Sverige skulle rösta nej i rådet till antagande av förbudet mot blyhagel, vilket också skedde. För att rådet ska invända mot förbudet krävs dock en kvalificerad majoritet i rådet. En sådan majoritet uppnåddes inte.

Den 10 mars 2021 svarade Miljö- och klimatminister Per Bolund bl.a. följande på en skriftlig fråga om införandet av det kommande blyhagel-förbudet inom EU (fr. 2020/21:2037).

Bly är ett av de giftigaste ämnen mänskligheten känner till. Bly påverkar nervsystemet och hjärnans utveckling och leder till lägre intelligens, och är särskilt skadligt för ofödda barn och under de första levnadsåren. Effekterna uppstår redan vid extremt låga doser och all exponering, hur liten den än är, bedöms leda till skadliga effekter.

Endast en mycket liten andel avlossat blyhagel träffar målet. Ungefär 5 000 ton blyhagel sprids i EU:s våtmarker varje år och detta beräknas leda till att cirka 1 miljon sjöfåglar dör genom blyförgiftning. För en liten fågel kan ett enda hagel vara dödligt. Även människor som äter sjöfågel som skjutits med blyhagel kan komma att utsättas för bly.

I Sverige finns redan ett förbud mot användning av blyhagel vid jakt i våtmark. EU-förbudet mot blyammunition i våtmark liknar det svenska förbudet. EU-förbudet använder definitionen av våtmark från den internationella Ramsarkonventionen, vilket är den enda överenskomna enhetliga definition av våtmark som finns. Det svenska nuvarande förbudet omfattar, i stora drag, jakt på samma områden som omfattas av Ramsarkonventionen. Jag vill uppmärksamma att Sverige är part i konventionen och alltså har ställt sig bakom denna definition. Naturvårdsverket bedömer att 20 procent av Sveriges yta skulle kunna definieras som våtmark enligt Ramsarkonventionens definition.

Beslutet är taget inom Reach-förordningen som syftar till att skydda människors hälsa och miljön samt till att främja den inre marknaden genom att se till att samma regler gäller i hela EU. Förordningen är direkt gällande i medlemsstaterna och är därför inte föremål för justeringar på nationell nivå.

För svenska jägare blir effekten i princip den samma som det svenska förbudet som vi redan har. Det är bra för miljön och i förlängningen även för människors hälsa.

Europeiska kommissionen gav i juli 2019 den Europeiska kemikalie-myndigheten (Echa) i uppdrag att ta fram ett förslag till utökat förbud av bly i ammunition och i fiskeutrustning. Echa har därefter tagit fram ett förslag till begränsning. Förslaget kompletterar förbudet av användningen av blyhagel i våtmarker och omfattar även förbud mot användning av blyammunition vid all jakt och vid sportskytte utomhus samt användning av bly i fiskesänken, fiskedrag, fiskenät, rep och linor. Echa har i en riskbedömning kommit fram till att det föreligger en oacceptabel risk för den vilda faunan, kreatursbesättningar, miljön och människors hälsa som behöver hanteras på EU-nivå. Militär användning av blyammunition, tillsammans med annan icke-civil användning av blyammunition, t.ex. av polis- och tullstyrkor, ingår inte i det föreslagna förbudet. Inomhusanvändning av blyammunition ingår inte heller. Echa har i sin analys av alternativ funnit att det i dag finns fullgoda

alternativ till blyammunition tillgängliga på EU-marknaden, såsom ammunition av stål eller vismut. Dessa alternativ innebär mindre risk för människors hälsa och miljön. Enligt Echa kostar stålammunition ungefär lika mycket som blyammunition och i de flesta fall kommer man att kunna använda samma vapen. Echa anför att det också finns många alternativ för fiskesänken och fiskedrag tillgängliga på marknaden, t.ex. de som tillverkas av tenn, volfram, glas eller olika legeringar.

Förslaget från Echa är nu ute på offentligt samråd. Företag, näringslivs- och medborgarorganisationer, enskilda medborgare och offentliga myndigheter kan lämna synpunkter på förslaget senast den 24 september 2021.

Utskottets ställningstagande

Som framgår under redovisningen ovan har ett förbud för användning av blyhagel i, eller inom hundra meter från, en våtmark numera införts i Reach-förordningen. Förbudet omfattar även medhavande av hagelammunition vid skjutning i våtmarker eller på väg till eller från skjutning i våtmark. Reglerna gäller i samtliga länder inom EU/EES från den 16 februari 2023. Någon möjlighet att på EU-nivå hindra införandet av blyhagelförbudet finns således inte. Det finns inte heller något utrymme för nationell reglering om detta.

När det gäller omfattningen av förbudet bedömer regeringen att det svenska nationella förbudet och det nya EU-förbudet omfattar användning av blyhagel i ungefär samma geografiska områden.

När det gäller förslaget till utökat förbud av bly i ammunition och i fiskeutrustning som Echa har tagit fram, kan utskottet konstatera att detta är föremål för offentligt samråd. För närvarande pågår således inte några förhandlingar om detta inom EU.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2020/21:2923 (C) yrkande 21, 2020/21:3236 (L) yrkande 14, 2020/21:3238 (L) yrkande 9, 2020/21:3299 (M) yrkande 11 och 2020/21:3355 (M) yrkande 6.

Jakt och renskötsel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att komplettera kommittédirektiven för utredningen om en ny renskötsellagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 24 (S, V, MP) och 25 (L).

Motionerna

Kommittémotion 2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 33 tar upp frågan om samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta. Motionärerna menar att dubbelregistreringen vid jakt, där flera jaktlag jagar samtidigt inom ett

område, både är farlig och skapar många onödiga konflikter. Motionärerna anför att Sverige bör avskaffa det system som på flera områden gynnar renägarsamer på den övriga lokalbefolkningens bekostnad. I yrkande 34 i samma motion anser motionärerna att en utredning skyndsamt bör startas om lagändringar efter Girjasdomen, och motionärerna önskar ett tidigt och brett deltagande i processen även från riksdagspartiernas sida. Målet med utredningen bör vara att hitta en balans mellan berörda intressen och anpassa lagstiftningen efter detta.

I kommittémotion 2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 36 anför att regeringen bör tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté, där samtliga riksdagspartier är representerade, som får analysera konsekvenserna av Girjasdomen och vad den innebär för de inblandade parterna samt vilka eventuella lagändringar som krävs. Motionärerna anser att domens konsekvenser bör analyseras och att man därefter bör ändra lagen på de punkter som krävs för att allmänheten också ska ges tillgång till fjällen och det fjällen ger i form av bl.a. fisk och vilt.

Även i kommittémotion 2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6 framförs att regeringen bör tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté som får analysera Girjasdomens konsekvenser och se över vilka eventuella lagändringar som krävs. Motionärerna vill framhålla vikten av att det förs en inkluderande dialog mellan såväl rensköttande som icke rensköttande samer, såväl som med lokalbefolkning och lokala myndigheter och näringsliv för att hitta en hållbar väg framåt. Fler utdragna rättsprocesser är inte önskvärda.

I kommittémotion 2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3 anför också att det bör tillsättas en utredning för att analysera Girjasdomen och vad den kan få för konsekvenser för jakt och fiske på statens mark. Motionärerna menar att det är otillfredsställande om ortsbefolkningen hindras från att göra det som de många gånger gjort lika länge som samebyarna. Med domen har det även uppstått ett antal andra frågor om hur samebyns rätt att upplåta jakt och fiske förhåller sig till vissa offentligrättsliga uppgifter. Mot denna bakgrund behövs en ordentlig genomlysning av domen och vad den leder till för att kunna vidta eventuella förändringar i lagstiftningen.

Enligt motion 2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 8 bör en översyn av rennäringslagen göras. Motionärerna framhåller att rennäringslagen bör ses över och att den rättsliga åtskillnad som svenska staten gör mellan rensköttande samer och andra samer bör upphöra.

Kompletterande uppgifter

En fastighetsägare har enligt 10 § jaktlagen (1987:259) jakträtten på den mark som hör till fastigheten. Enligt 25 § rennäringslagen (1971:437) har en medlem i en sameby emellertid rätt att jaga på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen eller lappmarkerna när renskötsel är tillåten där. Jakträtten gäller på både statlig och privat mark. Den ingår i den bruksrätt som renskötselrätten utgör och är underkastad de begränsningar som

följer av jaktlagstiftningen. En samebymedlem har dock inte ensamrätt till jakten på dessa marker eftersom markägaren har den jakträtt som följer med äganderätten till marken. Det finns således en dubbel jakträtt.

Frågan om den dubbla jakträtten behandlades av miljö- och jordbruksutskottet i betänkande 2014/15: MJU9 Jakt och viltvård. Av betänkandet framgick bl.a. följande.

Som nämnts tidigare tillkännagav riksdagen i betänkande 2010/11: MJU6 att det parallella nyttjandet av jaktmarken av såväl samer som andra jaktlag skapar en onödig konflikt mellan samebyar och annan orsbefolkning. Enligt riksdagens beslut ska därför regeringen göra en översyn av möjligheterna att undanröja den dubbla jakträtten och återkomma till riksdagen med ett förslag i frågan. I översynen bör det presenteras förslag på hur man löser de situationer när det krävs kompensation (bet. 2010/11: MJU6, rskr. 2010/11:49).

Riksdagen följde miljö- och jordbruksutskottets förslag i betänkande 2014/15: MJU9 och riktade ett tillkännagivande till regeringen om att låta utreda ett antal frågor, bl.a. frågan om den dubbla jakträtten, som den då nedlagda Jaktlagsutredningen hade haft i uppdrag att utreda (bet. 2014/15: MJU9 och rskr. 2014/15:154).

Regeringen har senast i skrivelsen Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 (skr. 2020/21:75) lämnat en redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av riksdagens tillkännagivanden om den dubbla jakträtten (jfr rskr. 2010/11:49 och 2014/15:154). Regeringen anförde att ärendet bereds vidare.

Den 20 maj 2021 beslutade regeringen om kommittédirektiv för utredningen En ny renskötsellagstiftning – det samiska folkets rätt till renskötsel, jakt och fiske (dir. 2021:35). I direktiven framförs bl.a. att Högsta domstolen i avgörandet Girjasdomen (NJA 2020 s. 3) har kommit fram till att Girjas sameby inom sitt byområde på statens mark ovanför odlingsgränsen har en ensamrätt i förhållande till staten att upplåta jakt och fiske – trots att rennäringslagen inte ger samebyn någon sådan rätt. Denna ensamrätt grundas på urminnes hävd och har uppstått för enskilda samer som verkade på området i vart fall i mitten av 1700-talet. Genom 1886 års renbeteslag och följande renbeteslagar har samernas ensamrätt till upplåtelser av jakt och fiske på området övergått till medlemmarna i Girjas sameby, som kan utöva den gemensamt i samebyn. I Girjasdomen gör Högsta domstolen flera uttalanden om Sveriges folkrättsliga förpliktelser, bl.a. att en konstaterad samisk sedvana ska beaktas vid lösandet av tvister med koppling till markrättigheter som berör samer. Enligt domen kan det vara nödvändigt att tillförsäkra urfolk och minoritetsgrupper fortsatt tillgång till mark som de traditionellt har brukat om det utgör en förutsättning för vidmakthållande av deras kultur.

I direktiven framförs att den nuvarande rennäringslagstiftningen efter Girjasdomen inte längre kan anses generell tillämplig för alla samebyar. Även före Girjasdomen fanns tillämpningssvårigheter eftersom rennäringslagen innehåller oklara eller ålderdomliga begrepp och en ofullständig reglering av bl.a. skadestandsfrågor. Det behövs därför en ny, modern och tydlig

renskötsellag som har en effektiv systematik och är anpassad till rättsutvecklingen.

Enligt direktiven ska en parlamentariskt sammansatt kommitté lämna ett förslag till en ny renskötsellag som ska ersätta den nuvarande rennäringslagen (1971:437). Kommittén ska även analysera det samiska folkets rätt till jakt och fiske – såväl för de samer som i dag är medlemmar i samebyar som för dem som inte är det. I uppdraget ingår också att föreslå de ändringar i annan författning som kan krävas av hänsyn till renskötselrätten. De förslag som lämnas ska vara förenliga med Högsta domstolens slutsatser i Girjasdomen och med Sveriges folkrättsliga förpliktelser.

Den parlamentariskt sammansatta kommittén ska bl.a.

- bedöma inom vilka delar av statligt ägd mark dels inom åretruntmarkerna, dels ovanför den s.k. lappmarksgränsen när renskötsel är tillåten där, som samebyar i förhållande till staten genom urminnes hävd har ensamrätt att upplåta småviltsjakt och fiske
- ta ställning till om ensamrätten till upplåtelser av jakt enbart gäller småviltsjakt eller om den gäller allt vilt
- föreslå hur samebyarna bör vara organiserade
- bedöma om en förlikningsmekanism bör inrättas för att lösa tvister mellan samebyar, markägare och andra nyttjanderättshavare till mark som har med frågor om renskötselrätt att göra
- analysera om en rätt till jakt och fiske även tillkommer de samer som inte är medlemmar i samebyar, och vid behov föreslå författningsreglering eller andra åtgärder för att säkerställa den rätten
- föreslå de ändringar som kan krävas i annan lagstiftning om hänsyn till renskötseln.

När det gäller den dubbla jakträtten ska kommittén analysera de kolliderande rättigheterna mellan samernas och enskilda markägares egendomsskyddade jakträtt samt klargöra hur rennäringslagen förhåller sig till jaktlagstiftningen i det här avseendet. Kommittén ska även föreslå åtgärder som kan lösa intressemotsättningar och samtidigt ge förutsättningar för en hållbar älgjakt.

I uppdraget ingår inte att överväga eller lämna förslag till ändringar i grundlag.

Den del av uppdraget som handlar om att utreda inom vilka delar av statligt ägd mark som samebyar har ensamrätt i förhållande till staten att upplåta småviltsjakt och fiske, och om denna ensamrätt omfattar jakt på annat vilt än småvilt, ska redovisas i ett delbetänkande senast den 21 november 2022. Uppdraget i övrigt ska slutredovisas senast den 20 maj 2025.

Regeringen har angett att kommittédirektiven har tagits fram efter en omfattande och bred förankringsprocess med olika aktörer.

Utskottets ställningstagande

I januari 2020 meddelade Högsta domstolen dom i det s.k. Girjas målet mellan Girjas sameby och staten. Domen som i sitt avgörande lutar sig mot urminnes hävd tilldelade Girjas sameby ensamrätt till småviltsjakten och fiske med ensam förfoganderätt inom samebyns område. Domstolens avgörande har skapat en stor osäkerhet hos lokalbefolkningen och andra som i generationer jagat och fiskat i de områden som nu samebyn fått ensamrätt till.

Utskottet anser att det är bra att en parlamentarisk kommitté ska tillsättas för att se över rennäringslagen. Avgörandet i frågan om Girjas borde ha fattats på politisk nivå och inte av domstol, eftersom frågan handlar om att väga olika intressen mot varandra, och lagstiftningen har varit otydlig i detta avseende. Utskottet anser att det behövs en inkluderande dialog där hänsyn tas till både samers rätt och till lokalbefolkningens och övriga boende i Sveriges rätt till småviltjakt och fiske. Möjligheten för övriga jägare i Sverige som önskar åka till fjällen för att bl.a. jaga ripa borde vara en del av utredningens arbete. Kommittédirektiven (dir. 2021:35) bör också i större grad beakta annan näringsverksamhet såsom skogsbruk och turism. Direktiven till den parlamentariska kommittén är alltför svaga på dessa punkter. Lokalbefolkningen samt övriga boende i Sverige som också jagat och fiskat på dessa marker i generationer nämns inte ens i direktiven och inte heller de organisationer som samlar jägare.

Av direktiven framgår att kommittén bl.a. ska bedöma inom vilka delar av statligt ägd mark som samebyar i förhållande till staten genom urminnes hävd har ensamrätt att upplåta småviltsjakt och fiske och att kommittén ska se över om även annan jakt ska överföras till samer.

Direktiven som de ser ut i dag ökar snarare de spänningar som finns än minskar dem. Utskottet vill därför att direktiven kompletteras med att förslag ska tas fram som tar hänsyn till samers rätt men också beaktar lokalbefolkningens och övriga svenskars tradition, intresse och behov av att jaga och fiska på det sätt som skett under lång tid, och att detta sker i en inkluderande dialog med berörda parter för att hitta en hållbar väg framåt. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet delvis motionerna 2020/21:725 (SD) yrkandena 33 och 34, 2020/21:2804 (KD) yrkande 36, 2020/21:2923 (C) yrkande 6, 2020/21:3355 (M) yrkande 3 och avstyrker 2020/21:3647 (MP) yrkande 8.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 2 (M), 3 (SD), 4 (C), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I ett antal motioner från allmänna motionstiden 2020/21 har det väckts förslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, i betänkandena 2018/19:MJU6 och 2019/20:MJU6, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser inte någon anledning att nu göra en annan bedömning av de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 3 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259).

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 och
avslår proposition 2020/21:183.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att utfodring av vilt, såväl stödjande som avledande, i huvudsak sker utan negativa konsekvenser. Det förekommer dock avarter, såsom storskalig och överdriven utfodring. Det saknas entydigt kunskapsunderlag som påvisar ett samband mellan just utfodringen och de skador som viltet orsakar, vilket också flera remissinstanser påpekar. Vi anser därför att propositionens förslag vilar på en alltför tunn vetenskaplig grund. Därtill saknar propositionen förslag om hur effekten av lagen ska utvärderas.

Enligt förslagen i propositionen ska länsstyrelsen ges möjlighet att fatta beslut om att begränsa utfodringen inom ett visst begränsat område och under en begränsad tid. Till grund för förbudet ska ligga en bedömning av om förbudet kommer att förebygga eller minska risken för viltskador på egendom eller i trafiken. Detta är problematiskt eftersom det saknas vedertagna metoder för att mäta skadorna. Någon ytterligare vägledning ges heller inte i propositionen, utan regeringen föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vad förbud mot och villkor för utfodring får omfatta.

Vi anser inte att förslaget i propositionen är i överensstämmelse med riksdagens tillkännagivande från 2016 i betänkande 2016/17: MJU4. Av tillkännagivandet framgår att det bör finnas möjlighet att i enskilda fall meddela förbud när andra lösningar inte är möjliga eller när det går att påvisa en påtaglig skada. Vidare ansåg riksdagen att det framför allt är felaktig och överdriven utfodring av klövvilt som bör regleras, inte utfodring av allt vilt. I det förslag som regeringen nu presenterar omfattas allt vilt, och bedömningen utgår från möjligheten att förebygga skada. Givet det oklara kunskapsläget om utfodringens effekter är detta en betydande skillnad. Vi anser vidare att det finns en risk för att lagen kommer att tillämpas olika över landet när länsstyrelserna ska tolka lagen, och att beslut sannolikt kommer att överklagas

i stor utsträckning. Givet att det är osäkert vilken effekt som utfodring har är det tveksamt om ett beslut om förbud godtas vid en sådan prövning.

Vi delar ambitionen att komma till rätta med de problem som viltet orsakar i form av skador på egendom och i trafiken. För att åstadkomma detta krävs väl utformade lagar, tillsyn av att dessa följs samt en samverkan mellan jägare och markägare. Förslaget som regeringen presenterar i propositionen hanterar dock inte problemet effektivt. Förslaget bygger på otillräcklig kunskap om utfodringens effekter, är inte i enlighet med riksdagens tidigare tillkännagivande och riskerar att leda till en otydlighet om hur lagen ska tillämpas. Vi menar att det finns andra sätt att komma till rätta med avarter inom utfodringen av vilt. Mot denna bakgrund föreslår vi att propositionen avslås.

2. Alternativ till lagstiftning för minskning av skador orsakade av vilt, punkt 2 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi menar att det finns alternativ till den föreslagna lagändringen för att hantera de problem som viltet orsakar i form av skador på egendom och i trafiken. Det finns redan i dag lagstiftning – foderlagstiftningen – som är tillämplig och som t.ex. begränsar storskalig utfodring av vilt. Länsstyrelserna uppger dock att de inte fått några instruktioner i regleringsbrevet för att bedriva tillsyn vid utfodring av vilt. Vi anser därför att regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att bedriva tillsyn för att genom befintlig lagstiftning hantera de avarter av utfodring av vilt som förekommer och som omfattas av den befintliga lagstiftningen.

För att kontrollera viltstammarnas storlek, och därmed de skador som framför allt vildsvin orsakar, är jakten det viktigaste verktyget. De senaste åren har åtgärder vidtagits för att effektivisera jakten. Vi vill framhålla att dessa åtgärder bör utvärderas innan ny lagstiftning utformas. Vi anser därför att möjligheterna att bedriva jakt på klövvilt, såsom vildsvin och dovvilt, som i för tätta skaror orsakar skador, bör vara fortsatt stora. Regeringen bör därtill utveckla förslag som stärker incitamenten att bedriva sådan jakt. Detta kan

t.ex. ske genom mer generösa jakttider och genom att förenkla för jägare att sälja viltkött. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som ökar möjligheterna och incitamenten för jakt på klövvilt.

3. Generellt förbud mot utfodring, punkt 3 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att utfodringen av vilt måste regleras tydligare för att minska de negativa effekterna för samhället av klövviltsstammarna. Rådande situation försvårar Sveriges möjligheter att stärka den nationella produktionen av livsmedel och värna de ekologiska förutsättningarna för fungerande ekosystem. Därtill riskerar nuvarande utfodring av klövviltsstammarna att öka riskerna för vilttrafikolyckor. Det finns dock skäl att värna en fungerande och hållbar åtelutfodring, inte permanenta foderplatser året runt, för att underlätta effektiv jakt på den alltmer ökande vildsvinsstammen. Det finns även andra sätt att minska skadorna från vilt, t.ex. att tillåta en större andel rovdjur. Forskare på Grimsö viltforskningsstation har exempelvis i studier från vargrevir i Dalarna sett att vildsvin även i Sverige ingår som bytesdjur åt varg. Jag anser därför att en större andel rovdjur bör vara en del i ett åtgärds paket för att reducera exempelvis viltolyckor i trafiken och skador inom jord- och skogsbruk.

Jag välkomnar att regeringen gör bedömningen att utfodringen av vilt kan behöva inskränkas. Jag menar emellertid att utformningen av förslaget riskerar att bli tandlöst och att generella regler i stället bör utformas. Att endast möjliggöra åtgärder i enskilda fall är inte tillräckligt. Regeringen bör därför återkomma med ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag för skademinskande åtgärder, såsom hållbar åtelutfodring vid vildsvinsjakt.

4. Överenskommelser om utfodring, punkt 4 (SD)

av Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 17 och

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi noterar att regeringen i sin proposition har eftersträvat att gå riksdagen till mötes med anledning av det tillkännagivande som riksdagen beslutade om 2016. Vi kan ställa oss bakom mycket av det som föreslås i propositionen. Samtidigt finns det konkreta förslag i propositionen som behöver justeras och vissa förbättringar och tillägg behöver göras. Överlag så råder det delade meningar om huruvida begränsningar av utfodringen skulle leda till mycket färre viltolyckor och mindre skador på åkrar och skogar eller ej. Varje form av reglering innebär en inskränkning i den fria äganderätten och bör därför användas endast som en sista utväg. Dessutom finns det en viss risk för rättsosäkerhet i tillämpningen vid ett bemyndigande för regeringen att reglera detaljerna i förordningsform jämfört med att tydliga villkor slås fast i själva lagen. Eftersom såväl viltolyckor som skador på jordbruk och skog ökar står det dock klart att det behövs någon typ av åtgärder kopplat till utfodringen av vilt. Det är också viktigt att de regleringar som finns på plats möjliggör utfodring av vilt under kalla vintrar och att det finns möjlighet att införa begränsningar i utfodringen och i övrigt kunna styra utfodringen för att förhindra spridning av smitta.

Vi menar att frågan om utfodring av vilt i första hand ska regleras frivilligt mellan markägare, eventuella arrendatorer och berörda jägare. Länsstyrelserna bör ges i uppdrag att medverka till att dessa parter lyckas uppnå enighet i fråga om utfodring. Endast i de fall där enighet inte kan uppnås och endast där skada som bedöms vara kopplad till utfodring av vilt har kunnat objektivt påvisas, ska länsstyrelserna kunna reglera utfodringen. Frivilliga överenskommelser och samråd är också viktiga för att hantera eventuella intressekonflikter till följd av att utfodringsplatser kan locka till sig vilt från ett större område och på så sätt påverka andra markägares jaktbara vilt.

5. Begränsning av regleringen till att gälla enbart klövvilt, punkt 5 (SD, C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD), Yasmine Eriksson (SD), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6,

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 2 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 2 och
avslår motion

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 20.

Ställningstagande

En önskan om att kunna begränsa utfodringen av vilt, geografiskt och tidsmässigt, motiveras framför allt av de skador som uppstår på grund av klövdjur, inte minst vildsvin. Vi ser ingen anledning att utvidga regleringen till andra arter. Det finns en praktisk möjlighet att hindra klövvilt från att få tillgång till utfodringsplatser andra arter kan tillgå. Att begränsa regleringen till klövvilt är också i överensstämmelse med det tillkännagivande riksdagen fattade beslut om 2016 och på vilket regeringens förslag till stora delar bygger.

Vi anser således att propositionen bara borde ha omfattat utfodring av klövvilt.

6. Utfodring vid smittorisk, punkt 6 (SD, KD)

av Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 4 och
avslår motion

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Svenska Jägarförbundet antog 2018 en beredskapsplan för hantering av afrikansk svinpest, om den skulle komma till Sverige. Beredskapsplanen bygger på isolering av en geografiskt begränsad population och avskjutning. I samband med en sådan åtgärd kan det finnas skäl att även förhålla sig till frågan om utfodringens omfattning och eventuella begränsningar. Vi vill i sammanhanget även påtala riskerna och hanteringen i samband med utbrott av salmonella. I detta finns en beröring till bruket med utfodring och åtel. Vi anser därför att SVA eller annan myndighet som regeringen beslutar bör få möjlighet att reglera utfodringen av vilt och vidta andra nödvändiga åtgärder som rör viltet i syfte att förhindra att smitta sprids mellan djur eller från djur till människa.

7. Utfodring vid smittorisk, punkt 6 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 2 och

avslår motionerna

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 7 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Det finns tyvärr omfattande erfarenhet från andra EU-länder av spridning av afrikansk svinpest. Vi måste ta vara på dessa länders lärdomar och införa de metoder som visat sig fungera för att begränsa smittspridningen. Åtgärderna för att hindra spridning av sjukdom bör kombineras med andra åtgärder som antingen begränsar vildsvinens rörlighet eller som lockar dem att stanna kvar. Det kan vara nödvändigt att genom jakt utrota vildsvinen lokalt för att skapa ett område fritt från vildsvin där viruset och sjukdomen inte kan spridas. De ekonomiska konsekvenserna av ett utbrott i Sverige kan bli mycket stora.

Spridningen av afrikansk svinpest har i andra länder skett genom att kontaminerad mat och foder har konsumerats av vildsvin som sedan spritt smittan vidare. Därför råder i flera EU länder strikta regler om vildsvinens åtkomst till mat. Detta bör även beaktas vid utfodring. Möjligheten att förebygga spridning av smitta kan förbättras genom förebyggande åtgärder.

Jag anser därför att förbud mot utfodring bör kunna meddelas om det är motiverat av angelägna allmänna intressen, såsom att det finns risk för

spridning av smittsamma sjukdomar. Utfodring bör även kunna förbjudas i eller i närheten av tätort. Beslut bör också kunna fattas av andra skäl, t.ex. för att förhindra allvarliga störningar i hälsa och djurvelfärd hos viltet.

8. Generella regler om utfodring, punkt 7 (C, KD)

av Kristina Yngwe (C), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 4 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 3 och
avslår motion

2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs generella regler för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt, som också tillåter lokal hänsyn. Vi vill för genomförandets skull betona vikten av att Naturvårdsverket tar fram regler för arbetet. Regeringen bör därför ge i uppdrag till ansvarig myndighet att ta fram generella regler om vad som är tillåtet att utfodra med och med vilka metoder det är tillåtet att utfodra.

9. Generella regler om utfodring, punkt 7 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motionerna

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 4 och

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag vill framhålla att överdriven utfodring av vilt måste regleras effektivt. Viltutfodring kan t.ex. inte tillåtas på foderplatser året runt. Jag vill hänvisa till LRF:s förslag om en generell reglering av med vad man får utfodra – dvs. vilka fodermedel som ska vara tillåtna, med vilka metoder man får utfodra – bör t.ex. foderautomat vara tillåten, och med vilka mängder man får utfodra – t.ex. en reglering om att utfodring inte får bestå av hundratals kg eller tonvis av foder. Syftet med en sådan reglering är att förhindra överdriven och felaktig utfodring och på så sätt återställa de naturliga förutsättningarna för viltet. Jag anser därför att regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att utforma föreskrifter för att undvika att viltutfodring blir foderplatser året runt.

10. Vägledning, punkt 8 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 3 och

avslår motion

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att ta fram en vägledning till länsstyrelserna om utfodring av klövvilt som samtidigt tillåter att det tas lokal hänsyn. Det är viktigt att länsstyrelserna tar lokal hänsyn vid utfärdande av förbud mot utfodring av vilt eftersom mängden klövvilt och de problem de orsakar varierar starkt i olika delar av landet. Trots detta så behöver en vägledning tas fram av Naturvårdsverket för att tolkningen av lagstiftningen ska bli likvärdig i hela landet.

11. Vägledning, punkt 8 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motion
2020/21:4052 av Peter Helander (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Det är angeläget med en likvärdig bedömning och vägledning när det gäller den nya lagstiftningen. En återkommande fråga som rör myndigheternas beslut generellt sett handlar om likvärdighet för att bedömningen inte ska skilja sig åt mellan olika länsstyrelser. Flera remissinstanser efterlyser t.ex. en definition av vad som avses med en allvarlig skada på egendom. Flera remissinstanser, däribland flera länsstyrelser, påpekar även att det finns behov av att nationella riktlinjer tas fram för länsstyrelsernas arbete med ärenden om förbud mot och villkor för utfodring av vilt. Länsstyrelserna har själva visserligen möjlighet att ta fram gemensamma rutiner för hur ärenden av detta slag ska handläggas, men en vägledning är ett nationellt verktyg som även kan bidra i arbetet i delar av landet som ännu inte har stora behov av åtgärder men kan behöva ett stöd i att förebygga skador. En vägledning kan också omfatta tillsynsarbetet även om länsstyrelserna har själva möjlighet att ta fram gemensamma rutiner för arbetet med tillsynsärenden. Det är angeläget att det skapas förutsättningar för en likvärdighet i bedömningarna om allvarlig skada på egendom. Jag anser således att Naturvårdsverket bör ta fram en vägledning.

12. Kompletterande regler för utfodring, punkt 9 (SD)

av Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Yasmine Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 4, 5 och 8.

Ställningstagande

För rättssäkerhetens och förutsägbarhetens skull är det angeläget att redan på förhand ha slagit fast vilka villkor som ska vara uppfyllda för att en allvarlig och påvisad skada ska kunna anses föreligga. Det kan vara villkor såsom en viss procentuell andel skada på växande grödor, en viss procentuell mängd skador på levande rotstockar till följd av fejning eller barkgnag, eller en viss volym på viltskadorna i området. Regeringen bör därför definiera vad som kan anses utgöra påvisad stor skada.

Vi anser vidare att en generell regel bör införas om att utfodring av vilt inte får ske närmare än ett visst fastställt avstånd från allmän asfalterad väg eller grannes mark med växande grödor, om inte markägare, arrendatorer och jägare kommit överens om annat. En sådan regel behövs för att minska eventuella intressekonflikter och samhälleliga skador.

Vissa markägare, arrendatorer eller jägare utfodrar vilt med sockerbetor eller rotfrukter i sådan omfattning att det får mycket stor påverkan på såväl djurens beteende och näringsintag som intilliggande marker och trafik-säkerhet. Vi anser därför att det finns skäl för kommuner eller statliga myndigheter att kunna begränsa det volymmässiga omfånget av sådan utfodring för att komma åt de värsta sidoeffekterna av utfodringen, under förutsättning att utfodringen sker i sådant omfång att det kan få menliga effekter på intilliggande odlade marker, skog, trafiksäkerhet eller djurens hälsa. Även i dessa fall ska sådana förbud beslutas eller begränsningar göras först om markägare, arrendatorer och jägare inte kunnat komma överens, trots länsstyrelsens aktiva medverkan och förutsatt att objektivet skadlig påverkan kan påvisas i det enskilda fallet.

13. Beredskap för ytterligare åtgärder, punkt 11 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 1 i denna del.

Ställningstagande

Propositionens förslag om ett system med enskilda tidsbegränsade beslut som gäller specifika områden kan innebära en ökad administrativ börda för länsstyrelserna. När det gäller frågan om att stödja viltet är det viktigt att följa upp att eventuella utfodringsförbud inte begränsar t.ex. viltvårdande stödutfodring till hjortdjur under vintrar med svåra snöförhållanden och kyla. Jag anser att det bör finnas beredskap för att vidta ytterligare åtgärder när det gäller den geografiska avgränsningen och giltighetstiden för besluten om utfodring, om en utvärdering av lagstiftningen visar att det är nödvändigt.

14. Vissa frågor om vildsvin, punkt 12 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkandena 17, 28 och 29 samt avslår motion

2020/21:2407 av Monica Haider (S).

Ställningstagande

Afrikansk svinpest (ASF) är ett allvarligt hot mot tamgrisbesättningar och därför övervakas smittspridningen inom EU. Spridningen i Europa, och i ännu högre grad i Asien, utgör ett reellt hot för den globala grisproduktionen. Det finns inget vaccin i dagsläget och inte heller någon behandling. Kampen mot sjukdomen består således i att förebygga och begränsa infektion och i att förbättra smittskyddet. ASF sprids av smittade vildsvin som kan orsaka utbrott genom att vildsvinskött hanteras felaktigt. Den sprids också genom att människor bär med sig smitta eller genom att kontaminerade matrester slängs i naturen. Det är viktigt att åtgärder vidtas vid jakt för att förhindra att smittan sprids i miljön eller tas med till vildsvinspopulationer i andra jaktområden eller länder, eller till tamgrisbesättningar. Detta ska kombineras med andra åtgärder som antingen begränsar vildsvinens rörlighet eller lockar dem att stanna kvar. Dessutom kan jakt vara nödvändigt inom ett område för att minska vildsvinsstammen och skapa ett område fritt vildsvin där virus och sjukdomen därmed inte kan spridas. De ekonomiska konsekvenserna av ett utbrott i Sverige kan bli mycket stora. Det är därmed nödvändigt att vidta åtgärder för att förebygga samt motverka utbredning av ASF i Sverige.

Jakt för att förebygga sjukdomsutbrott som ASF anses inte vara möjlig i dag enligt myndigheterna. Därför anser jag att det i 7 § jaktlagen bör föras in en möjlighet för Naturvårdsverket eller länsstyrelsen att besluta om jakt för att förebygga eller minska risken för allmänfarlig djursjukdom. Det bör även i 24 § jaktförordningen tydliggöras att Naturvårdsverket eller länsstyrelsen före beslut ska höra Jordbruksverket, om beslutet gäller allmänfarlig djursjukdom.

15. Jakt- och viltvårdsuppdraget, punkt 13 (M, SD, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Staffan Eklöf (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 29 och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 i denna del och avslår motion

2020/21:746 av Helén Pettersson (S).

Ställningstagande

Svenska Jägareförbundets arbete enligt det allmänna uppdraget fungerar väl och utförs på ett både effektivt och ansvarsfullt sätt. Det allmänna uppdraget är ett bra exempel på ett gott samarbete mellan det civila samhället och myndigheterna. Genom det allmänna uppdraget får staten tillgång till det nätverk Svenska Jägareförbundet har, och når därmed ut till en stor del jägare på ett kostnadseffektivt sätt. Förbundet har en ovärderlig kompetens och hög trovärdighet. Vi anser att Svenska Jägareförbundet även i fortsättningen ska ha intakt ansvar för det allmänna uppdraget.

16. Utbetalningar från viltvårdsfonden, punkt 14 (S, V, L, MP)

av Hanna Westerén (S), Isak From (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Nina Lundström (L), Markus Selin (S), Lorentz Tovatt (MP) och Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 30,

2020/21:1991 av Monica Haider (S),

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 37,

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 2 och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 1 i denna del.

Ställningstagande

Den 7 januari 2021 beslutade regeringen om vissa förändringar när det gäller viltvårdsfonden. Regeringen har angett att Svenska Jägareförbundet från 2022 kan få ett flerårigt organisationsbidrag ur viltvårdsfonden.

Det saknas därför anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

17. Bidrag till organisationer ur viltvårdsfonden, punkt 15 (S, V, L, MP)

av Hanna Westerén (S), Isak From (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Nina Lundström (L), Markus Selin (S), Lorentz Tovatt (MP) och Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 38.

Ställningstagande

Förutsättningarna för att en organisation ska kunna få bidrag ur viltvårdsfonden regleras i den nya förordningen (2021:12) om vissa bidrag ut viltvårdsfonden. Enligt förordningen krävs bl.a. att organisationens verksamhet syftar till att främja viltvården eller andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagen samt att organisationen är riksomfattande och demokratiskt uppbyggd. Naturvårdsverket kommer att prioritera mellan inkomna ansökningar och ge företräde till de ansökningar som bedöms ha bäst förutsättningar att uppfylla syftet med bidraget. Vi noterar i sammanhanget att Naturvårdsverket den 28 maj 2021 fattade beslut helt i enlighet med regeringens direktiv. Endast två organisationer bedömdes uppfylla jaktlagens krav (Rapport 2021-05-28 Ärendenr NV-00926-21 Naturvårdsverkets redogörelse – bidrag ur viltvårdsfonden bidragsår 2021). Regeringen har angett att den kommer att följa utvecklingen noga när det gäller den nya regleringen. Det finns därför enligt vår mening inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av det som begärs i motionsyrkandet.

18. Nationella Viltolycksrådet, punkt 16 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Viltolyckorna i Sverige ökar. Viltolyckor hanteras genom ett samarbete i Nationella viltolycksrådet, med representanter för polisen och jägarna. Vi vill peka på att det i detta samarbete finns en del strukturella problem både när det gäller utrustning och i kommunikationen mellan polisen och jägarna, vilket försvårar eftersöksarbetet. För att förbättra detta anser vi att en översyn bör göras av verksamhet i Nationella viltolycksrådet.

19. Viltvårdsmyndighet, punkt 17 (M, SD, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Staffan Eklöf (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 35,
2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2 och
2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 18 och 19 samt
avslår motionerna
2020/21:892 av Per Åsling (C),
2020/21:1826 av Sten Bergheden (M),
2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 3 och
2020/21:3344 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 9.

Ställningstagande

Riksdagen har genom ett tillkännagivande 2015 tagit beslut om att en ny viltmyndighet ska inrättas. Arbetet har ännu inte påbörjats. Vi vill därför ge regeringen en tydlig anvisning om att genomföra riksdagens tillkännagivande och att inrätta den nya viltmyndigheten senast innan valet 2022.

20. Jaktregler, punkt 18 (M)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 7 och
avslår motionerna

2020/21:947 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2020/21:1695 av Erik Ottoson (M) yrkande 6,

2020/21:2509 av Helén Pettersson (S),

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP) yrkandena 27 och 28,

2020/21:3064 av Rebecka Le Moine (MP) yrkandena 1–4 och

2020/21:3560 av Cecilia Widegren (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Naturvårdsverket har föreslagit kraftigt förkortade jakttider på kråka, kaja och skata. Någon skyddsjakt på eget initiativ vill verket heller inte tillåta. Samtidigt varnar verket för konsekvenserna av sitt eget förslag och anför att detta kan medföra ökad predation av fågel och fåltvilt och minskade bestånd av skyddsvärda arter. I dag får kråka, kaja och skata jagas den 1 juli–15 april, utom i länen Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten där jakttiden är den 16 juli–30 april. Naturvårdsverket förslag till nya jakttider för kråka och kaja är den 1 augusti–20 februari i hela landet. Skata ska enligt förslaget fortsättningsvis få jagas i hela landet under perioden den 11 augusti–10 januari. Vi anser att jakttiden på kråka, kaja och skata inte ska förkortas, med anledning av verkets varning om ökad predation och minskat bestånd av skyddsvärda arter.

21. Blyammunition, punkt 19 (M, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Kjell-Arne Ottosson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11 och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motionerna

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 14 och

2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 9.

Ställningstagande

EU-kommissionen har tidigare presenterat ett förslag om att fasa ut användningen av blyammunition i våtmarker. Förslaget hade flera allvarliga brister. Bland annat hotas rättssäkerheten för svenska jägare. Jägare som enbart befinner sig vid en våtmark med blyhagelpatroner i fickorna riskerar att anses skyldiga till brott. Dessutom kan förslaget innebära att nästan hela Sverige klassas som våtmark, till följd av en alldeles för strikt definition av vad en våtmark är. Vi noterar att kommissionen nu har fattat ett beslut om förbud av blyhagel.

Beslut om svensk jakt bör fattas i Sverige. Frågan om blyammunition vid jakt är inte något som ska regleras på EU-nivå. I Sverige har vi redan ett tydligt naturskydd och strikta restriktioner för bly i våtmarker, som vi står bakom. Sveriges jägare behöver goda och långsiktiga förutsättningar för att bedriva jakt och därmed även vårda naturen och värna den biologiska mångfalden.

För att jakt och skytte ska kunna fungera på ett bra och säkert sätt måste Sverige ge möjligheten för jägare, målskyttar och övriga vapenägare att kunna fortsätta använda blyammunition vid jakt och skytte när de anser detta vara nödvändigt.

22. Blyammunition, punkt 19 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Peter Helander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21 och avslår motionerna

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 14,

2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 9,

2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11 och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Echa har på uppdrag av EU-kommissionen tagit fram ett förslag om förbud mot användning av bly i all ammunition, även kulammunition. Förslaget kan få orimliga konsekvenser för jakten i Sverige. Naturvårdsverket behöver ändra sina föreskrifter för att inte riskera att t.ex. kulgevär med kalibern 6,5x55 blir omöjlig att använda. Det skulle handla om drygt 127 000 vapen i Sverige. I Finland har man redan ändrat lagstiftningen. Innan man förbjuder bly i ammunition så måste det finnas fullgoda alternativ som kan garantera en säker jakt. Sverige är EU:s näst mest glesbefolkade land efter Finland och vi har enormt mycket våtmarker och vattendrag. Läger man till att det måste finnas ett säkerhetsavstånd så kan nästan hela landet komma att omfattas av ett blyförbud i ammunition. Vi anser att bly i ammunition inte bör vara förbjudet så länge det inte finns fullgoda alternativ som kan garantera en säker jakt.

23. Blyammunition, punkt 19 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 14 och

2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L) yrkande 9 och

avslår motionerna

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 21,

2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 11 och

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Enligt EU sprids 21 000–27 000 ton bly i naturen inom unionen varje år på grund av jakt och fiske. Fåglar äter bly. Skadeskjutna djur äts upp av andra djur och blyet anrikas i dem. Runt 5 000 ton hamnar i våtmarker och 1 miljon sjöfåglar dör enligt EU årligen av blyförgiftning. Bly kan redan vid mycket låga doser även ge skador på människan.

Det är förbjudet att använda ammunition med blyhagel vid jakt på våtmark och över grunda delar av öppet vatten men inte i övrigt. Miljöskälen för att minska användningen av blyad ammunition, framför allt hagel, är starka. Bland änder, gäss, svanar och örnar är blyförgiftning fortfarande en betydande dödsorsak, trots att Sverige har haft blyhagelförbud vid våtmarksjakt sedan många år. Förbudet tillkom eftersom det länge varit känt att sjöfåglar pickar i sig hagel och att rovfåglar som åt sjöfågeln i sin tur blev förgiftade. Senare internationella studier visar att även landlevande fåglar som duvor, tranor och hönsfåglar pickar i sig hagel.

Danmark har haft förbud mot bly i 20 år för blyhagel och blyvikter för fiske. Trenden i Finland ser ut att ha vänt när det gäller synen på blyammunition. Unga jägare väljer bort bly även om ersättningsammunition är dyrare.

Bly i hagelammunition kan för de flesta ändamål ersättas av t.ex. stål eller vismut. Ekonomiska styrmedel för bly i ammunition i syfte att stimulera användningen av blyfria alternativ bör övervägas. Införandet av en skatt kan bidra till att gynna användningen av mindre skadliga alternativ. Förorenaren får på så sätt, även i detta fall, betala. Styrmedel kan leda till en förbättring av miljön i och med att riskerna för förgiftning av olika fågelarter minskar.

Definitionen av våtmark är viktig sett till regelverket för jakt och ammunition. I dag har markägaren jakträtt, vilket innebär att det bör vara tydligt hur jakträtten påverkas av våtmarker. Det bör även tydliggöras när restriktioner av val av ammunition inträder. I dag är det förbjudet att jaga med blyammunition i våtmark. Om jakt påverkas negativt vid nyanläggning av våtmarker bör restriktioner framgå tydligt och definitionen av våtmark bör vara tydlig när det gäller begränsningar för jakträtten och ammunition. Tillsyn av jakt i hav och vissa vattendrag åligger Kustbevakningen. Det bör tydliggöras hur ansvaret för tillsyn åligger gällande våtmarker och specifikt nyanläggning av våtmark.

24. Jakt och renskötsel, punkt 20 (S, V, MP)

av Hanna Westerén (S), Isak From (S), Magnus Manhammar (S), Malin Larsson (S), Markus Selin (S), Lorentz Tovatt (MP) och Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 33 och 34,
2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 36,
2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6,
2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Vi noterar att regeringen i maj 2021 beslutade om kommittédirektiv för utredningen En ny renskötsellagstiftning – det samiska folkets rätt till renskötsel, jakt och fiske. Utredningen ska genomföras av en parlamentariskt sammansatt kommitté och ska omfatta ett stort antal frågeställningar. Vi ser positivt på detta och anser inte att det finns skäl för riksdagen att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av det som begärs i motionsyrkandena.

25. Jakt och renskötsel, punkt 20 (L)

av Nina Lundström (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 33 och 34,
2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 36,
2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 6,
2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3 och
2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Samernas ställning som urfolk, och rätten att utöva renskötsel och utnyttja marker, ska värnas. Jag noterar att regeringen i maj 2021 beslutade om kommittédirektiv för utredningen En ny renskötsellagstiftning – det samiska folkets rätt till renskötsel, jakt och fiske. Utredningen ska genomföras av en parlamentariskt sammansatt kommitté och ska omfatta ett stort antal frågeställningar. Jag anser att arbetet med utredningen bör avvaktas.

Särskilda yttranden

1. Viltvårdsmyndighet, punkt 17 (C)

Kristina Yngwe (C) och Peter Helander (C) anför:

Centerpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Liberalerna slutit en sakpolitisk överenskommelse, det s.k. januariavtalet. Partierna som slutit överenskommelsen är överens om ett budgetsamarbete. Att inrätta en ny viltmyndighet skulle påverka statens budget. Vi avstår därför från att reservera oss när den gäller den fråga som behandlas i kommittémotion 2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C) yrkande 3

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (M)

Jessica Rosencrantz (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (SD)

Runar Filper (SD), Staffan Eklöf (SD) och Yasmine Eriksson (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (C)

Kristina Yngwe (C) och Peter Helander (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. När det gäller vårt partis förslag hänvisar vi till våra aktuella kommittémotioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag

till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 21 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. När det gäller mitt partis förslag hänvisar jag till våra aktuella kommittémotioner. Jag vidhåller de synpunkter vi har framfört men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:183 Utfodring av vilt:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259).

Följdmotionerna

2020/21:4038 av Nina Lundström m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utfodring och utvärdering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förebygga smitta och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om likvärdig bedömning och vägledning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4045 av Elin Segerlind m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag för skademinskande åtgärder såsom hållbar åtelutfodring vid vildsvinsjakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att utforma föreskrifter för att undvika att viltutfodring blir foderplatser året runt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4050 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om utfodring av vilt i första hand ska regleras direkt mellan markägare, arrendatorer och jägare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att länsstyrelserna ska ges i uppdrag att medverka till att markägare, arrendatorer och jägare inbördes kommer till enighet om reglerna för utfodring av vilt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, genom sina myndigheter, endast bör få besluta om begränsningar eller förbud mot utfodring av vilt när markägare, arrendatorer och jägare inte kunnat komma överens om en frivillig

- ordning i de fall där det finns en påvisat stor skada och situationen annars förblir oförändrad, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska definiera vad som kan anses utgöra påvisat stor skada och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en generell regel om att vilt inte får utfodras närmare än ett visst fastställt avstånd från allmän asfalterad väg eller grannes mark med växande grödor, såvida annat inte överenskommits mellan markägare, arrendatorer och jägare, och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de begränsningar av utfodring av vilt som här regleras endast ska omfatta klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) eller en annan myndighet bör få i uppdrag att i fall av smittorisk besluta om begränsningar i utfodring av vilt samt vidta andra utfodringsåtgärder som anses nödvändiga för att hindra smittspridning och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommun eller statlig myndighet ska kunna begränsa utfodring med sockerbetor och jämförbara rotfrukter om utfodringen sker i sådant omfång att det kan få menliga effekter på intilliggande odlade marker, skog, trafiksäkerhet eller djurens hälsa, förutsatt att markägare, arrendatorer och jägare inte kunnat enas om en lösning och trots medling från länsstyrelsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effekterna av den reglering som införs ska utvärderas inom en period på två till fem år och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4052 av Peter Helander (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de ändringar i jaktlagen som föreslås ska utvärderas två år efter ikraftträdandet och att lagstiftningen därefter bör omprövas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbud mot utfodring enbart ska omfatta klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att ta fram en vägledning om utfodring av klövvilt till länsstyrelserna som samtidigt tillåter att det tas lokal hänsyn och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge i uppdrag till ansvarig myndighet att ta fram generella regler om vad som är tillåtet att utfodra med och med vilka metoder det är tillåtet att utfodra och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4054 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens förslag i propositionen bör kompletteras med att en kontrollstation för utvärdering av reformen upprättas två år efter förslagens ikraftträdande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förslagen i propositionen endast bör omfatta klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket ska ta fram generella regler rörande förbud mot utfodring som tillåter lokal hänsyn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) eller annan myndighet bör få i uppdrag att i fall av smittorisk besluta om begränsningar i utfodring av vilt samt vidta andra utfodringsåtgärder som anses nödvändiga för att hindra smittspridning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:4055 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge länsstyrelserna i uppdrag att bedriva tillsyn för att genom befintlig lagstiftning adressera de avarter av utfodring av vilt som förekommer och som omfattas av den befintliga lagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som ökar möjligheterna och incitamenten för jakt på klövvilt och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:162 av Daniel Bäckström (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förtydliga viltförvaltningsdelegationernas uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:605 av Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om balansering av vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:644 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta fler patroner vid björnjakt med halvautomatiskt vapen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:700 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överföra ansvar från Naturvårdsverket till en renodlad myndighet för jakt- och viltfrågor med geografisk förankring i områden där jakt och viltvård är viktiga verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:725 av Runar Filper m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en fristående myndighet för jakt och vilt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas beslutsamässighet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas sammansättning och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad förvaltning för älg och kronvilt och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglera utfodringen av vildsvin och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyddsjakten på vildsvin måste få bedrivas på annan del av fastigheten än där skada kan uppkomma och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera viltförvaltningens arbete i syfte att säkerställa att det fungerar på ett effektivt sätt genom samförvaltning och ett ökat regionalt inflytande och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta förvaltningen av vildsvin och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att få tillbaka den tidigare jakttiden på morkulla och tillkännager detta för regeringen.

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägareförbundet fortsatt ska ha uppdraget att sköta delar av jakten och viltvården och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fatta beslut vart femte år om bidrag ur viltvårdsfonden och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samma rätt till jakt och fiske för alla bofasta och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt starta en utredning om lagändringar efter Girjasdomen och om tidigt och brett deltagande i processen även från riksdagspartiernas sida och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:746 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa det allmänna uppdraget och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:783 av Mikael Larsson och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad avskjutning av vildsvin och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:892 av Per Åsling (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en ny viltmyndighet och undersöka möjligheten att denna förläggs till Jämtlands län och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:947 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda tillståndsplikten för vildsvinsfällor i syfte att fler ska kunna bygga och använda vildsvinsfällor utan att behöva ansöka om tillstånd om man uppfyllt Naturvårdsverkets minimikrav på hur en fälla ska utformas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör få i uppgift att förtydliga minimikraven för vildsvinsfällor och att det utformas på ett sådant sätt att fler ska kunna bygga sina egna fällor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:951 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över viltförvaltningarnas syfte för den lokala förvaltningen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1540 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare krav på länsstyrelserna att inte höja prisnivåerna för jakt på statens marker mer än konsumentprisindex och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1551 av Mats Green m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att maximera det lokala självbestämmandet genom att låta viltförvaltningsdelegationerna utgöra den högsta beslutande nivån på samtlig viltförvaltning, samt om att återgå till den tidigare ordningen vad gäller viltförvaltningsdelegationernas sammansättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1695 av Erik Ottoson (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förslag för hur viltfällor ska kunna märkas endast med Naturvårdsverkets jägar-id för att tillgodose kravet på kontaktuppgifter till ansvarig fångstman och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en förordningsändring som möjliggör jakt nattetid med såväl fast som rörlig belysning, även i anslutning till jaktvapnet samt elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare och värmekamera efter rödräv, grävling, skogsmård, mink, mårdhund och tvättbjörn samt annat jämförbart vilt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:1826 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlägga den nya viltmyndigheten till Skaraborg och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1990 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till en samlad klövviltsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1991 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det allmänna uppdraget flerårigt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2407 av Monica Haider (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av att införa ersättning för vildsvinsskador i viltskadefonden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2509 av Helén Pettersson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna acceptansen för älgförvaltningen och bibehålla brunstuppehållet med särskilt beaktande av de etiska aspekterna i de delar av landet där älgjakten startar i september och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2764 av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda oetiska jaktformer, t.ex. ”gods jakt” på fågel och fälljakt på lodjur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda fällor av typen fotsnara och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2804 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att viltförvaltningen ska decentraliseras och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reglering av utfodring av klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta drönare vid vildsvinsjakt och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa balansen i viltförvaltningsdelegationernas sammansättning och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas beslutanderätt och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrikta arbetet med viltförvaltningsdelegationerna mot lokal förankring och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över intervallen mellan djurslag tillsammans med ersättningsnivåerna för eftersök och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för eftersök bör harmoniseras och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté där samtliga riksdagspartier är representerade, som får analysera konsekvenserna av Girjas-domen och vad det innebär för de inblandade parterna samt vilka eventuella lagändringar som krävs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget ska fattas för tre år i taget och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från Viltvårdsfonden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2923 av Peter Helander m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara svenskt beslutsfattande i jaktfrågor samt verka för att regionala och lokala skillnader beaktas vid beslut på EU-nivå och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att beslutet för jakt- och viltvårdsuppdragets finansiering bör fattas för tre år i taget och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till att en viltmyndighet inrättas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att jaga och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté som får analysera vilka konsekvenser Girjasdomen innebär och vilka eventuella lagändringar som krävs och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte förbjuda bly i ammunition så länge det inte finns fullgoda alternativ som kan garantera en säker jakt och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ökande antalet vildsvin måste hanteras och jakten ökas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska vildsvinsstammen genom att ge handläggande myndigheter i uppdrag att effektivisera handläggningen av jaktärenden och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3064 av Rebecka Le Moine (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda grytjakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda bågjak och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda jaktinslag och belöningssystem inom jakt vilka uppmuntrar dödandet av djur endast för nöjes skull och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda utsättning av vilt i naturen enbart för att döda dem och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3236 av Nina Lundström m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våtmarker och jakt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3238 av Nina Lundström m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska förekomsten av bly och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3273 av Nina Lundström m.fl. (L):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förebygga samt motverka utbredning av afrikansk svinpest (ASF) i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av åtgärder för att reglera vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i 7 § jaktlagen föra in en möjlighet för Naturvårdsverket eller länsstyrelsen att besluta om jakt för att förebygga eller minska risken för allmänfarlig djursjukdom och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i 24 § jaktförordningen tydliggöra att Naturvårdsverket eller länsstyrelsen före beslut ska höra Jordbruksverket, i det fall beslutet gäller allmänfarlig djursjukdom, och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten att använda terrängfordon för jägare med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3299 av Johan Forssell m.fl. (M):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet för jägare, målskyttar och övriga vapenägare att kunna fortsätta använda blyammunition vid jakt och skytte och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta den nya Viltmyndigheten enligt tidigare tillkännagivanden och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta den nya Viltmyndigheten enligt tillkännagivandet senast före valet 2022 och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3344 av Magnus Jacobsson (KD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska upprättas en ny viltvårdsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3355 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Svenska Jägareförbundet ska fortsätta att ha intakt ansvar för det allmänna uppdraget och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den svenska jakten samt den svenska löshundsjakten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att analysera Girjasdomen och vad den kan få för konsekvenser för jakt och fiske på statens mark och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning till jägarna vid trafikeftersök och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av verksamhet i Nationella Viltolycksrådet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att stoppa EU-kommissionens nya förslag om att förbjuda användningen av blyammunition i våtmarker och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jakttiden på kråka, kaja och skata inte ska förkortas och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra viltförvaltningsdelegationernas mandat, beslutanderätt, befogenheter och sammansättning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3560 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att även i Sverige tillåta bågjakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ta fram regelverk för bågjakt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3564 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart ta fram en genomarbetad förvaltningsplan för vildsvin med

- konkreta åtgärder för att minska vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över på vilket sätt antalet trafikolyckor som orsakas av vilt och vildsvin ska minska och tillkännager detta för regeringen.
 3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över fler jaktregler som möjliggör en större avskjutning av vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omedelbart ska samla aktörer, myndigheter, intresseorganisationer, företag och alla berörda för att gemensamt ta fram åtgärder för att få bukt med ökningen av vildsvinsstammen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3647 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av rennäringslagen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i jaktlagen
(1987:259)

Härigenom föreskrivs i fråga om jaktlagen (1987:259)¹

dels att nuvarande 42 a § ska betecknas 42 b §,

dels att 54 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 42 § ska lyda ”Tillsyn”,

dels att rubriken närmast före 42 a § ska sättas närmast före 42 b §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 6 och 42 a §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**6 §²*

Länsstyrelsen får i enskilda fall besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom.

Beslutet ska avse ett visst begränsat område och vara tidsbegränsat.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad förbud eller villkor enligt första stycket får omfatta.

42 a §

Länsstyrelsen utövar tillsyn över att beslut enligt 6 § om utfodring av vilt följs.

Länsstyrelsen får besluta de förelägganden som behövs för tillsynen och för att beslut om utfodring ska följas. Förelägganden får förenas med vite.

54 §³

Länsstyrelsens beslut enligt 33 §
om registrering och avregistrering

*Följande beslut får överklagas
till allmän förvaltningsdomstol:*

¹ Senaste lydelse av 42 a § 2016:974 rubriken närmast före 42 a § 2016:974.

² Tidigare 6 § upphävd genom 2007:1241.

³ Senaste lydelse 2010:2001.

av licensområde eller älgskötselområde får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. länsstyrelsens beslut enligt 6 § om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt,

2. länsstyrelsens beslut enligt 33 § om registrering och avregistrering av licensområde eller älgskötselområde, och

3. länsstyrelsens beslut om förelägganden enligt 42 a §.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2021.

BILAGA 3**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
21. Motioner som bereds förenklat		
2020/21:162	Daniel Bäckström (C)	
2020/21:605	Per Schöldberg och Anders Åkesson (båda C)	
2020/21:644	Adam Martinen m.fl. (SD)	11
2020/21:725	Runar Filper m.fl. (SD)	3, 4, 16, 18– 20 och 23
2020/21:783	Mikael Larsson och Daniel Bäckström (båda C)	
2020/21:951	Åsa Coenraads (M)	
2020/21:1540	Saila Quicklund (M)	
2020/21:1551	Mats Green m.fl. (M)	
2020/21:1695	Erik Ottoson (M)	5
2020/21:1990	Monica Haider (S)	
2020/21:2804	Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)	3, 21 och 31– 35
2020/21:2923	Peter Helander m.fl. (C)	1, 5, 22 och 23
2020/21:3273	Nina Lundström m.fl. (L)	27 och 30
2020/21:3355	Jessica Rosencrantz m.fl. (M)	2, 4 och 16
2020/21:3564	Cecilia Widegren (M)	1–3 och 5